

301.31
ส 2258
ร.3

มโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีและการปรับตัวของนักศึกษาผู้ใหญ่ ระดับ 4

ในเขตการศึกษา 3

ปริญญานิพนธ์

ของ

ลำยลธัช ช่วยจันทร์

ร.2 ก.ย. 2525

สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 พระโขนง กรุงเทพฯ 11 โทร. 3921575, 3915058

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

มกราคม 2525

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิตและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปัญหานี้จน
ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตของ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการที่ปรึกษา

คณะกรรมการสอบ

สมเกียรติ อภิสิทธิ์

ประธาน

สมเกียรติ อภิสิทธิ์

ประธาน

สุวิทย์ วาศวิเศษ

กรรมการ

สุวิทย์ วาศวิเศษ

กรรมการ

สมเกียรติ อภิสิทธิ์

กรรมการ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ได้รับความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สัมควร อภัยพันธุ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชูศรี วงศ์รัตนะ ในการให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ ตลอดจนช่วยตรวจแก้ไขข้อบกพร่องบางประการที่สำคัญ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ถาวร เกิดเกียรติพงศ์ และ อาจารย์ผู้สอนนักศึกษาผู้ใหญ่ทุกท่าน ที่ได้ช่วยตรวจแก้ไขและแนะนำในการสร้างแบบสอบถามด้วยดี

นอกจากนี้ขอขอบพระคุณ ครูใหญ่ คณะครู-อาจารย์ และนักศึกษาผู้ใหญ่ทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลเป็นอย่างดี และขอขอบคุณคณะครู-อาจารย์โรงเรียนบ้านปากพะยูน และเพื่อน ๆ ทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือ จนกระทั่งปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จโดยสมบูรณ์

ลำยัทห์ ย้วยจันทร์

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายในการวิจัย	4
	ความสำคัญของการวิจัย	4
	ขอบเขตของการวิจัย	4
	คำนิยามศัพท์เฉพาะ	6
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับมโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดี	7
	ความหมายของมโนทัศน์	7
	กระบวนการเรียนรู้มโนทัศน์	8
	คุณสมบัติของความเป็นพลเมืองดี	9
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัว	12
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับมโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดี	17
	งานวิจัยในต่างประเทศ	17
	งานวิจัยภายในประเทศ	18
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัว	20
	งานวิจัยในต่างประเทศ	20
	งานวิจัยภายในประเทศ	21
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร	22
	สมมติฐานในการวิจัย	24

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการค้นคว้า	25
กลุ่มประชากร	25
กลุ่มตัวอย่าง	25
วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	25
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	27
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	32
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	35
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	35
การวิเคราะห์ข้อมูล	35
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	42
ความมุ่งหมายในการวิจัย	42
กลุ่มตัวอย่าง	42
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	42
การวิเคราะห์ข้อมูล	42
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	43
อภิปรายผล	44
ข้อเสนอแนะ	51
บรรณานุกรม	53
ภาคผนวก	60

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	แสดงกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามจังหวัดและโรงเรียน	27
2	ผลการหาความสัมพันธ์ระหว่างมโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีและการปรับตัว	36
3	ผลการเปรียบเทียบมโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีระหว่างนักศึกษาชายและ นักศึกษาหญิง	37
4	ผลการเปรียบเทียบมโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีระหว่างนักศึกษาเชื้อชาติไทย และนักศึกษาเชื้อชาติจีน	38
5	ผลการเปรียบเทียบมโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีระหว่างนักศึกษาที่มีภูมิลำเนา อยู่ในเขตเทศบาล และนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาอยู่นอกเขตเทศบาล ...	38
6	ผลการเปรียบเทียบมโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีระหว่างนักศึกษาที่มีอาชีพ และนักศึกษาที่ไม่มีอาชีพ	39
7	ผลการเปรียบเทียบการปรับตัวระหว่างนักศึกษาชายและนักศึกษาหญิง	39
8	ผลการเปรียบเทียบการปรับตัวระหว่างนักศึกษาเชื้อชาติไทยและนักศึกษาเชื้อชาติจีน	40
9	ผลการเปรียบเทียบการปรับตัวระหว่างนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตเทศบาล และนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาอยู่นอกเขตเทศบาล	40
10	ผลการเปรียบเทียบการปรับตัวระหว่างนักศึกษาที่มีอาชีพ และนักศึกษาที่ไม่มีอาชีพ	41

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การพัฒนาให้ประเทศเจริญก้าวหน้าขึ้น ย่อมจะต้องมีการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติด้านบุคคล เป็นประการแรก เพราะปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในประเทศมักจะมีพื้นฐานมาจากตัวบุคคลหรือพลเมือง ทั้งนี้เพราะพลเมือง เป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ทั้งในทางที่ดีหรือเลวทราม หากบุคคลหรือพลเมืองได้รับการศึกษาดีแล้ว ปัญหาต่าง ๆ จะลดน้อยลงไปหรือไม่เลย การพัฒนาตัวบุคคลหรือพลเมืองในยุคของการพัฒนาประเทศ คือ การปลูกฝังคุณสมบัติต่าง ๆ ของความเป็นพลเมืองดีให้ตรงกับความต้องการของสังคมนั่นเอง (วีริยุทธ วิเชียรโชติ 2516 : 57)

ส่วนคุณสมบัติของบุคคลที่จะเป็นพลเมืองดีนั้นจะต้องเป็นผู้มีสุขภาพสมบูรณ์ มีนิสัยที่ดีในการรับประทานอาหาร การดื่ม การนอนหลับพักผ่อน การออกกำลังกาย การรักษาความสะอาด มีสติปัญญาดี ได้รับการศึกษาอบรม มีสุขภาพจิตดี มีความรับผิดชอบในการประกอบอาชีพ รู้จักสงวนทรัพยากรธรรมชาติและการออมทรัพย์ รู้จักใช้ความสามารถพิเศษของตน เคารพเชื่อฟังกฎหมาย ช่วยเหลือรัฐบาล ใช้สิทธิในการออกเสียงเลือกตั้ง เสียภาษีอากรด้วยความเต็มใจ ควบคุมตนเองได้ ทำงานยาก ๆ และทำงานร่วมกับคนอื่นได้ ตลอดจนยอมรับความสามารถของผู้อื่น (Blough and McCluce. 1948 : 13 - 65) หรืออาจจะสรุปได้ว่าบุคคลที่จะเป็นพลเมืองดีนั้น จะต้องเป็นผู้มีความรับผิดชอบในหน้าที่ที่มีต่อตนเอง ต่อครอบครัว ต่อหมู่คณะ ต่อชาติ คำสั่งา พระมหากษัตริย์ และรัฐธรรมนูญ (สนธิ เกษะศิริ 2507 : 85 - 92)

การที่บุคคลจะประพฤติดตนเป็นพลเมืองดีได้หรือไม่ขึ้นขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายอย่าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาวะของคนในปัจจุบัน ซึ่งมีปัญหาการดำเนินชีวิตทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ตลอดจนสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ สิ่งจำเป็นต้องปรับตัวเองให้เข้ากับสภาวะความเปลี่ยนแปลงเหล่านั้นเพื่อความอยู่รอดของชีวิตและถ้าทั้งสองสิ่ง เข้ากันได้สนิทจะทำให้บุคคลนั้นสามารถดำเนินชีวิต

อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข แต่ถ้าปรับตัว เข้ากันไม่ได้จะทำให้เกิดความเครียดทางอารมณ์ สุขภาพจิตเสื่อม มีปัญหาด้านความประพฤติ และก่อให้เกิดปัญหาแก่สังคมในที่สุด (ประยูร นรการผดุง 2500 : 8) ดังนั้น คนที่จะอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขจะต้องเป็นคนที่สามารถปรับตัวได้ดี

✧ บุคคลที่สามารถปรับตัวได้ดีจะต้องมีลักษณะยอมรับสภาพของตนเอง มีความเชื่อมั่นในตนเองว่าจะสามารถช่วยเหลือคนอื่นได้ มีความเป็นประชาธิปไตย มีวิธีสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น ได้ดีและสนใจคนอื่น (Hurlock. 1950 : 428) ✧

นอกจากนี้จะต้องเป็นผู้ที่สามารถดำรงบุรณาการแห่งบุคลิกภาพไว้ได้ปฏิบัติตามหลักสถานของสังคม ยอมรับสภาพความเป็นจริง มีความมั่นคง มีวุฒิภาวะเพียงพอ รักษาอารมณ์ให้อยู่ในภาวะปกติเสมอ และเป็นผู้มองสังคมในทัศนะที่ดีและช่วยเหลือสังคมได้ (Gorlow. 1968 : 75 - 76)

เมื่อพิจารณาถึงคุณลักษณะของการปรับตัวที่ดีและคุณลัษณ์ของความเป็นพลเมืองดีแล้ว จะเห็นว่ามึลักษณะที่ลือตคล้องกัน กล่าวคือ✧บุคคลที่ปรับตัวได้ดี จะสามารถช่วยเหลือสังคมและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข แต่ในทางตรงกันข้าม ถ้าบุคคลปรับตัว เข้ากับสังคมไม่ได้ จะทำให้เกิดความขัดแย้งและส่งผลถึงพฤติกรรมที่เป็นปัญหาแก่สังคมในที่สุด✧

อย่างไรก็ตามทั้งคุณลัษณ์ของความเป็นพลเมืองดีและการปรับตัวที่ดี ล้มควรวอย่างยั้งที่จะปลูกฝังหรืออบรมให้แก่พลเมืองของประเทศ โดยเริ่มตั้งแต่วัยเด็กเรื่อยมาจนกระทั่งถึงวัยผู้ใหญ่ และมีการปฏิบัติกันอย่างจริงจัง ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาประเทศ เพราะการพัฒนาประเทศในทุกด้านจะประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายได้ ต้องอาศัยความมีประสิทธิภาพ ความขยันขันแข็ง ความเป็นระเบียบเรียบร้อย การตรงต่อเวลา ความมัยยัลั ความซื่อสัตย์ลูลัจริต การใช้เหตุผล ในการตัดสินใจ ความมั่นใจในตนเอง ความรับผิดชอบต่อสังคมและอื่น ๆ ของคนในประเทศ (วีรยุทธ วิเชียรโฮยติ 2516 : 57)

ในปัจจุบันรัฐบาลได้เห็นถึงความสำคัญของการศึกษา เป็นอย่างมาก จึงได้ส่งเสริมการศึกษาทั้งในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน โดยเฉพาะการศึกษานอกระบบโรงเรียนด้านการศึกษา

ผู้ใหญ่ ได้รับความสนใจอย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น เพราะคนในวัยผู้ใหญ่เป็นวัยที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ ดังเช่น ลุนทร โคตรบรรเทา กล่าวว่า (ลุนทร โคตรบรรเทา 2523 : 2) ประเทศไทยก็ตามหากยังไม่สามารถพัฒนาศักยภาพทางการศึกษาแก่คนวัยผู้ใหญ่ให้เต็มที่แล้ว ก็ไม่สามารถที่จะเสริมสร้างกำลังสำคัญในการผลิต และสร้างสรรคความเจริญให้แก่ประเทศชาติได้

แต่การศึกษาที่ให้ประชาชนมีความรู้ด้านวิชาการเพียงอย่างเดียว นั้น ไม่สามารถทำให้ประเทศชาติเจริญก้าวหน้าได้ สำหรับประเทศไทยเรายังต้องการการศึกษาประเภทที่สอนให้คนเป็นพลเมืองดีมาเป็นอันดับแรก อันดับที่ต้องการรองลงมาได้แก่ การศึกษาที่มุ่งให้ประชาชนมีอาชีพในด้านต่าง ๆ เนื่องจากเรากำลังอยู่ในภาวะพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมให้กว้างขวางยิ่งขึ้น (เอกวิทย์ ณ ถลาง 2514 : 64) ซึ่งสอดคล้องกับสาระสำคัญของหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่ สายเป็นวัย ระดับ 3 - 4 ซึ่งมีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียน รู้จักคิด รู้จักแก้ปัญหา โดยคำนึงถึงระบบการคิด อันประกอบด้วยข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตนเอง เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และเกี่ยวข้องกับการบริการ อันจะเป็นผลให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าและดำรงไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และวัฒนธรรม อันดีงาม เป็นพลเมืองดี มีศีลธรรม มีระเบียบวินัย รู้จักสิทธิและหน้าที่ของพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย ตลอดจนความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อครอบครัวและสังคม ทั้งเป็นผู้มีความสามารถและทักษะเพียงพอแก่การประกอบอาชีพ (สุภรณ์ ปรีชาอนันต์ 2523 : 28)

การศึกษาผู้ใหญ่ที่ประชาชนให้ความสนใจเรียนกันมาก คือ การศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญ ระดับ 3 - 4 (อรุณรักษ์ สุวรรณราช 2521 : 35) โดยเฉพาะการศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญ ระดับ 4 มีจำนวนนักศึกษามากที่สุด (กรมการศึกษานอกโรงเรียน 2523 : 1) ที่เป็นเช่นนี้ ก็เพราะว่าประชาชนวัยผู้ใหญ่ที่สนใจเรียนการศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญระดับ 4 มีอายุไม่มากนัก และ ยังมีความหวังในชีวิตในทางการศึกษาต่อในชั้นสูง ๆ ขึ้นไปอีก (อรุณรักษ์ สุวรรณราช 2521 : 35)

ด้วยเหตุที่นักศึกษาผู้ใหญ่ระดับ 4 เป็นระดับชั้นที่มีจำนวนนักศึกษามากที่สุด ผู้วิจัยจึงอยากรู้อยากเห็นถึงทัศนคติเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีและการปรับตัวของนักศึกษาผู้ใหญ่ระดับ 4 ว่ามีความสัมพันธ์กันหรือไม่ และต้องการทราบว่านักศึกษาผู้ใหญ่ระดับ 4 ที่มีเพศ เชื้อชาติ ภูมิลำเนา และสถานภาพอาชีพ

ต่างกัน จะมีมโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดี และการปรับตัวแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตร การเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อันจะส่งผลถึงความเป็นพลเมืองดีของคนในชาติต่อไป

ความมุ่งหมายในการวิจัย

- ✓ 1. เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างมโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีและการปรับตัวของนักศึกษาผู้ใหญ่ ระดับ 4
- ✓ 2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบมโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีของนักศึกษาผู้ใหญ่ ระดับ 4 ที่มี เพศ เชื้อชาติ ภูมิลำเนา และสถานภาพอาชีพแตกต่างกัน
3. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการปรับตัวของนักศึกษาผู้ใหญ่ ระดับ 4 ที่มีเพศ เชื้อชาติ ภูมิลำเนา และสถานภาพอาชีพแตกต่างกัน

6 ๓๖ P.24

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างมโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดี และการปรับตัวของนักศึกษาผู้ใหญ่ระดับ 4 เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอน ในอันที่จะส่งเสริมให้นักศึกษาสามารถปรับตัวได้ดีและเป็นพลเมืองดียิ่งขึ้น
2. ทำให้ครูผู้สอนและผู้บริหารได้ทราบถึงความแตกต่างในเรื่องมโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีและการปรับตัวของนักศึกษาที่มีเพศ เชื้อชาติ ภูมิลำเนา และสถานภาพอาชีพแตกต่างกัน เพื่อเป็นแนวทางในการช่วยเหลือนักศึกษาทางด้านการปรับตัวและส่งเสริมให้เป็นพลเมืองดียิ่งขึ้นต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญ ระดับ 4 สังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ ปีการศึกษา 2524 ในเขตการศึกษา 3 ซึ่งมี

ห้าจังหวัด คือ สงขลา พัทลุง นครศรีธรรมราช สุราษฎร์ธานี และชุมพร เป็นชายและหญิง จำนวน 340 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีสุ่มแบบ Unequal Probability Sampling และ Simple Random Sampling

2. ตัวแปรที่จะศึกษา

2.1 ด้านการหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ได้แก่

2.1.1 มโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดี

2.1.2 การปรับตัว

2.2 ด้านการเปรียบเทียบ

2.2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

2.2.1.1 เพศ

2.2.1.1.1 ชาย

2.2.1.1.2 หญิง

2.2.1.2 เชื้อชาติ

2.2.1.2.1 เชื้อชาติไทย

2.2.1.2.2 เชื้อชาติจีน

2.2.1.3 ภูมิลำเนา

2.2.1.3.1 ภายในเขตเทศบาล

2.2.1.3.2 ภายนอกเขตเทศบาล

2.2.1.4 สถานภาพอาชีพ

2.2.1.4.1 มีอาชีพ

2.2.1.4.2 ไม่มีอาชีพ

2.2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

2.2.2.1 มโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดี

2.2.2.2 การปรับตัว

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

มโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดี หมายถึง ความคิดเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดี
ห้าด้าน ดังนี้

1. ความเป็นพลเมืองดีในฐานะเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว
2. ความเป็นพลเมืองดีในสังคมแบบประชาธิปไตย
3. ความเป็นพลเมืองดีด้านการศึกษา สุขภาพอนามัย และการประกอบอาชีพ
4. การมีค่านิยมที่พึงปรารถนา มีวัฒนธรรม และยึดมั่นในคำสอนทางศาสนา
5. ความเป็นพลเมืองดีเกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริต เกสยดชงการฉ้อราษฎร์บังหลวง

มโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีนี้สามารถวัดได้ด้วยแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
การปรับตัว หมายถึง กระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและสิ่งแวดล้อมเพื่อให้ตนเอง
มีความสุข โดยการประพฤติดนได้ตามแนวทางส่วนใหญ่ของสังคม ซึ่งวัดได้ด้วยแบบสอบถามที่ผู้วิจัย
ปรับปรุงจากของ รัตนา ยัญทิพย์ (รัตนา ยัญทิพย์ 2522) ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วน
ประมาณค่า

เพศ หมายถึง เพศของนักศึกษาที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งแบ่งเป็นเพศชายและเพศหญิง
เชื้อชาติ หมายถึง เชื้อชาติของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งแบ่งเป็นสองประเภท คือ เชื้อชาติไทย
และเชื้อชาติจีน

ภูมิลำเนา หมายถึง ที่อยู่อาศัยของนักศึกษาในกลุ่มตัวอย่างในขณะที่กำลังเรียนหลักสูตร
การศึกษามัธยมศึกษา ระดับ 4 ซึ่งแบ่งเป็นสองประเภท คือ ภายในเขตเทศบาล และภายนอกเขตเทศบาล

สถานภาพอาชีพ หมายถึง การประกอบกิจการหารายได้ของกลุ่มตัวอย่าง แบ่งเป็น
สองกลุ่ม คือ

1. กลุ่มที่มีอาชีพ หมายถึง กลุ่มที่มีรายได้จากการประกอบอาชีพของตนเอง
2. กลุ่มที่ไม่มีอาชีพ หมายถึง กลุ่มที่ไม่มีรายได้เป็นของตนเอง ยังชีพอยู่ด้วยการ

พึ่งพิงผู้อื่น

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับมโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดี

ความหมายของมโนทัศน์ (Concept)

คำว่า "มโนทัศน์" (Concept) เป็นคำศัพท์ทางจิตวิทยา ซึ่งมีผู้ใช้คำต่าง ๆ กัน เช่น ความคิดรวบยอด สังกัป มโนภาพ และมโนทัศน์ ส่วนความหมายนั้น หมายถึง ความเข้าใจและความคิดครั้งสุดท้ายของคนหนึ่ง ๆ ซึ่งมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งอันเป็นข้อสรุปทางนามธรรมเกี่ยวกับสิ่งนั้น เรื่องนั้นในระยะหนึ่ง ๆ (ลูโท เจริญลูช 2520 : 27)

ชัยพร วิชชาวูร ได้ให้ความหมายของมโนทัศน์ไว้ว่า (ชัยพร วิชชาวูร 2519 : 1) หมายถึง ประเภทของสิ่งของ การกระทำหรือความคิด สิ่งมีชีวิตเป็นมโนทัศน์ เพราะหมายถึงสิ่งของประเภทหนึ่ง ความขยันเป็นมโนทัศน์เพราะหมายถึง การกระทำประเภทหนึ่ง ในทำนองเดียวกับ สัทธิการเมืองเป็นมโนทัศน์ เพราะหมายถึง ความคิดประเภทหนึ่ง เช่นเดียวกับที่ เดโช ส่วนานนท์ (เดโช ส่วนานนท์ 2512 : 52) ได้ให้ความหมายของมโนภาพหรือมโนทัศน์ไว้ว่า เป็นความรู้ซึ่งไม่อาจจะรู้ได้จากการรับรู้ผ่านประสาทสัมผัสโดยตรง แต่เป็นความรู้ซึ่งเป็นผลมาจากความประทับใจจากสัมผัสต่าง ๆ มโนภาพเป็นภาพนึกในความหมายกว้าง ๆ หรือในความคิดกว้าง ๆ เกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อาจจะเรียกว่าเป็นแนวคิดก็ได้

ส่วน มอสโควิชซ์ และ ออร์เกิล (Moskowitz and Orgel. 1969 : 137)

กล่าวว่า มโนทัศน์ เป็นคำที่ใช้กันมากคำหนึ่งและมีคำสำคัญความหลายอย่าง ตั้งแต่หมายถึงความคิดทั่ว ๆ ไปจนถึงความคิดที่แทนความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ สอดคล้องกับที่ แฮร์ริแมน (Harriman. 1965 : 38) ได้ให้ความหมายไว้ว่า มโนทัศน์ คือ แนวความคิดที่เกิดจากการรับรู้เรื่องต่าง ๆ หลาย ๆ ทาง หรือเป็นภาพในใจ (Mental Image) ของเหตุการณ์หรือเป็นคุณสมบัติหรือปริมาณของสิ่งนั้น ๆ

จากที่มีผู้ให้ความหมายไว้ดังกล่าวพอสรุปได้ว่า มโนทัศน์ หมายถึง ความคิดที่บุคคลมีต่อ สิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ในลักษณะรวม ๆ ดังนั้น มโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดี ก็หมายถึง ความคิดของบุคคลที่มีต่อความเป็นพลเมืองดีโดยสรุป

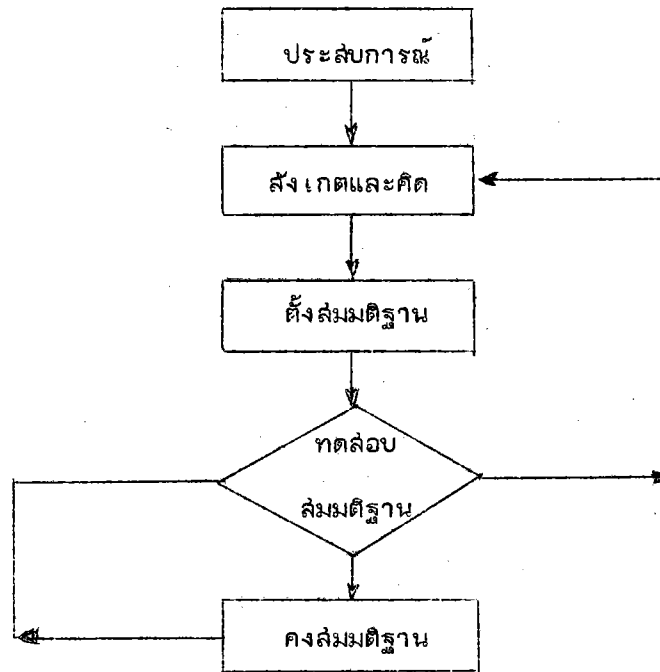
กระบวนการเรียนรู้มโนทัศน์

การเรียนรู้มโนทัศน์ คือ การเรียนรู้ "ลักษณะ" ที่แยกสิ่งของ การกระทำหรือความคิด ออกเป็นประเภทต่าง ๆ เช่น แยกสิ่งที่เรียกว่าปากกาออกจากสิ่งอื่น ๆ สามารถบอกได้ว่าสิ่งใด คือ ปากกา สิ่งใดไม่ใช่ ปากกา หรือแยกการกระทำที่เรียกว่า ร้องไห้ ออกจากการกระทำอื่น ๆ สามารถบอกได้ว่าการกระทำใดเรียกว่า ร้องไห้ การกระทำใดไม่ใช่ร้องไห้ หรือแยกความคิดที่เรียกว่า พุ้งข่าน ออกจากความคิดอื่น ๆ สามารถบอกได้ว่า ความคิดแบบใดพุ้งข่าน และความคิดแบบใด ไม่พุ้งข่าน

กระบวนการเรียนรู้มโนทัศน์ สามารถสรุปเป็นขั้นตอนได้ดังนี้

1. การเรียนรู้เริ่มจากการที่ผู้เรียนได้มี ประสบการณ์ เช่น การได้เห็นได้ฟัง
2. เมื่อเกิดประสบการณ์แล้วผู้เรียนจะต้อง สังเกต ในรายละเอียดปลีกย่อยของ ประสบการณ์และคิดเปรียบเทียบ เช่น รูปที่เห็นนั้นมีสีอะไร รูปร่างอย่างไร อะไรที่เหมือนกัน และอะไรที่ต่างกัน
3. จากผลการสังเกตในข้อ 2. ผู้เรียนจะต้องตั้งเป็น สมมติฐาน ว่า มโนทัศน์ของ สิ่งเหล่านั้นคืออะไร
4. ผู้เรียน ทดสอบสมมติฐาน หากผลปรากฏว่า ถูก ก็จะคงสมมติฐานไว้ ถ้าผิดก็จะ กลับไปสังเกต และคิดตั้งสมมติฐานใหม่จนถูก

ลำดับขั้นต่าง ๆ สามารถเขียนเป็นแผนภูมิได้ดังนี้

(ชัยพร วิษณุวร 2519 : 1 - 7)

คุณสมบัติของความเป็นพลเมืองดี

ได้มีผู้กล่าวถึงคุณสมบัติของความเป็นพลเมืองดีไว้ต่าง ๆ กัน เช่น ชลอ วนะภูติ (ชลอ วนะภูติ 2507 : 3 - 8) กล่าวถึงคุณสมบัติของพลเมืองดีไว้ว่า

1. ควรมีหน้าที่จงรักภักดีต่อชาติ
2. ต้องศึกษาและเข้าใจกลไกของรัฐ
3. ต้องเคารพกฎหมาย
4. ยอมเสียสละเพื่อส่วนรวม
5. ให้ความร่วมมือแก่ทางฝ่ายปกครอง
6. ต้องต่อสู้เพื่อทุกสิ่งที่ถูกต้องถูกวิธีทาง

7. ต้องรู้หน้าที่และทำหน้าที่ของตน

8. ต้องมีลัทธิศีลธรรม

การรู้จักหน้าที่และปฏิบัติตนตามหน้าที่ที่พึงปฏิบัติเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับบุคคลในสังคม ดังนั้น พลเมืองดีควรปฏิบัติตามหน้าที่ในด้านต่าง ๆ ดังนี้ (สันติ เกษะศิริ 2507 : 85 - 92)

1. หน้าที่ต่อครอบครัว ต้องเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ในครอบครัวตามลำดับอาวุโส รักษาชื่อเสียงของตนเองและวงศ์ตระกูล
2. หน้าที่ต่อหมู่คณะ ต้องรู้จักเสียสละประโยชน์ส่วนตัวเพื่อประโยชน์ส่วนรวม รักษาความสามัคคีกลมเกลียวกันให้มั่นคงอยู่เสมอ
3. หน้าที่ต่อชาติ เคารพและปฏิบัติตามกฎหมาย หรือคำสั่งของบ้านเมือง
4. หน้าที่ต่อศาสนา ต้องประพฤติตนตามหลักธรรมและปฏิบัติตามคำสั่งสอนของศาสนา
5. หน้าที่ต่อพระมหากษัตริย์ เชิดชูพระเกียรติของพระองค์ ไม่ยอมให้ใครดูหมิ่นพระบรมเดชานุภาพของพระองค์ได้

เฟนตัน (Fenton. 1967 : 25) กล่าวว่า พลเมืองดีจะต้องเป็นผู้มีทัศนคติ และ ค่านิยมที่เหมาะสม นั่นคือ เป็นผู้ที่ต้องการจะมีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้น และมีความรับผิดชอบ ต่อกระบวนการทางการเมือง มีความเชื่อถือในเกียรติภูมิของบุคคล ยอมรับฟังคำโต้แย้งจากทุกด้าน มีทักษะและความสามารถในการแสวงหาความรู้ สามารถวิเคราะห์เรื่องต่าง ๆ เช่น สุนทรพจน์ และการหาเสียง เป็นต้น เพื่อสามารถที่จะแยกสาระที่ไม่ตรงกับความเป็นจริงได้

ส่วนพลเมืองดีในทัศนะของ ฮิวส์ นั้น (Hughes. 1959 : 21) จะต้องเป็นผู้มี คุณลักษณะดังนี้

1. เชื่อฟังกฎหมาย
2. ช่วยเหลือรัฐบาลและเพื่อนร่วมชาติ
3. รับผิดชอบในการเสียภาษีอากร
4. ไม่ละเมิดอำนาจศาล
5. ให้ความช่วยเหลือผู้รักษากฎหมาย เพื่อให้กฎหมายมีอำนาจใช้บังคับได้

6. ต้องใช้สิทธิในการออกเสียงเลือกตั้ง

7. ต้องมีความสัมพันธ์กับรัฐบาล อย่างน้อยสามประการ คือ

7.1 ต้องฝึกฝนตนเองในการมีส่วนร่วมในการออกกฎข้อบังคับขององค์การและสมาคมที่ตนเป็นสมาชิก และเชื่อฟังกฎข้อบังคับนั้น ๆ

7.2 ต้องทำงานของตนเองให้ดีที่สุด ชื่อสัตย์สุจริตต่ออาชีพ

7.3 ใช้ความสามารถและสติปัญญาของตนให้เกิดประโยชน์มากที่สุด

เชอร์วูด (Sherwood. 1947 : 24 - 28) ได้กล่าวไว้พอสรุปได้ว่า การเป็นพลเมืองดีนั้น คือ การเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว กล่าวคือ ต้องมีความเคารพเชื่อฟังซึ่งกันและกัน มีความเมตตากรุณา ทำงานในส่วนที่เป็นหน้าที่ของตน ไม่ผิดวันประกันพวง และเป็นที่พึ่งอาศัยของผู้อื่นได้ เป็นสมาชิกที่ดีของโรงเรียน มีความตั้งใจเรียนสม่ำเสมอ มีความซื่อสัตย์ ยอมรับนับถือในสิทธิของผู้อื่น เชื่อฟังผู้อื่น มีความรับผิดชอบในทรัพย์สินและชื่อเสียงของโรงเรียน

นอกจากนี้ ฮาวิกเฮอร์สท์ (Harvighurst. 1961 : 358 - 360) ได้ให้ข้อคิดเกี่ยวกับลักษณะของบุคคลที่มีคุณธรรมแห่งความเป็นพลเมืองดีเพื่อที่จะพัฒนาสังคมไว้ในบทความเรื่อง "เด็กในวันนี้กับโลกในวันหน้า" ดังนี้

1. เป็นผู้ที่มีลักษณะน่าคบและมองโลกในแง่ดี
2. เป็นบุคคลที่มีความสามารถในการปกครองตนเอง พร้อมทั้งจะเผชิญกับเหตุการณ์ในอนาคตได้เป็นอย่างดี

3. เป็นผู้ที่ประสบความสำเร็จในกิจกรรมต่าง ๆ เสมอ
4. มีความสามารถในการควบคุมตนเองเกี่ยวกับความรู้สึกผิดชอบทางศีลธรรม
5. เป็นผู้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ โดยมีต้องอาศัยการกระตุ้นจากผู้อื่น
6. เป็นผู้ที่มีเหตุผลและมองการณ์ไกล
7. เป็นผู้ที่มีใจกว้างและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
8. เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว
9. เป็นผู้มองโลกในแง่วิทยาค่าสตรและค่าสนาอย่างเข้าใจ

จากที่ได้มีผู้กล่าวถึงคุณสมบัติของบุคคลที่จะเป็นพลเมืองดีไว้ดังกล่าว พอสรุปได้ว่า บุคคลที่จะเป็นพลเมืองดีนั้นจะต้องเป็นผู้ประพฤติปฏิบัติตนในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ความเป็นพลเมืองดีในฐานะเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว
2. ความเป็นพลเมืองดีในสังคมแบบประชาธิปไตย
3. ความเป็นพลเมืองดีเกี่ยวกับความรับผิดชอบตามหน้าที่และบทบาทของตนเอง
4. ความเป็นพลเมืองดีด้านการศึกษา สุขภาพอนามัย และการประกอบอาชีพ
5. ความเป็นพลเมืองดีเกี่ยวกับการควบคุมตนเองและการมีระเบียบวินัย
6. การมีค่านิยมที่พึงปรารถนา มีวัฒนธรรม และยึดมั่นในคำสอนทางศาสนา
7. ความเป็นพลเมืองดีเกี่ยวกับความสนใจในปัญหา และกิจกรรมต่าง ๆ ของบ้านเมือง
8. ความเป็นพลเมืองดีเกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริต เกสยดขังการฉ้อราษฎร์บังหลวง
9. การมีวิจรรณญาณในการตัดสินใจ รู้จักแก้ปัญหาแบบวิทยาศาสตร์
10. ความเป็นพลเมืองดีเกี่ยวกับการรู้จักใช้ทรัพยากรอย่างฉลาด

แต่สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ได้ศึกษาความเป็นพลเมืองดีเพียงห้าด้านที่สำคัญ คือ

1. ความเป็นพลเมืองดีในฐานะเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว
2. ความเป็นพลเมืองดีในสังคมแบบประชาธิปไตย
3. ความเป็นพลเมืองดี ด้านการศึกษา สุขภาพอนามัย และการประกอบอาชีพ
4. การมีค่านิยมที่พึงปรารถนา มีวัฒนธรรม และยึดมั่นในคำสอนทางศาสนา
5. ความเป็นพลเมืองดีเกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริต เกสยดขังการฉ้อราษฎร์บังหลวง

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัว

ลูโท เจริญสุข (ลูโท เจริญสุข 2515 : 111) ได้ให้ความหมายของการปรับตัวไว้ว่า การปรับตัว หมายถึง การปรับตัวใหม่ให้อยู่ได้ในสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป การปรับตัวจึงเป็นกระบวนการของมนุษย์ สัตว์ และพืช ที่ต้องทำงานอยู่เสมอ ทั้งนี้ก็เพื่อให้ชีวิตอยู่รอดปลอดภัยได้ เช่นเดียวกับที่ โสภกา ชูพิกุลชัย และคนอื่น ๆ กล่าวว่า (โสภกา ชูพิกุลชัย และคนอื่น ๆ ม.ป.ป. : 12) การปรับตัวหมายถึง ปฏิกริยาของเราที่มีต่อสิ่งแวดล้อมนั่นเอง

คนเราทุกคนพยายามค้นหาให้ได้ในสิ่งที่ต้องการ ให้สำเร็จถึงจุดหมายที่วางเอาไว้ พยายามให้ความหวังลุล่วงไปสู่ความปรารถนา แต่ขณะเดียวกันคนเราจะอยู่ภายใต้อิทธิพลกดดันและการบีบบังคับของสิ่งแวดล้อมให้ประพฤติปฏิบัติตนในแนวใดแนวหนึ่งแล้วแต่สภาพการณ์ ดังนั้นการปรับตัวจะรวมถึงการประองคองไกล่เกลี่ยความต้องการส่วนตนให้สอดคล้องกับความต้องการของสิ่งแวดล้อมด้วย

มอสโควิทซ์ และ ออร์เกิล (Moskowitz and Orgel. 1969 : 305) ให้ความหมายของการปรับตัวไว้ว่า การปรับตัวหมายถึง การปรับตัวพฤติกรรมของแต่ละบุคคลให้เข้ากับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากความต้องการแรงจูงใจ และนิสัยของแต่ละบุคคลไปในทางใดทางหนึ่ง นอกจากนี้ความเปลี่ยนแปลงนั้นขึ้นอยู่กับ โอกาส ความต้องการ และข้อจำกัดของสิ่งแวดล้อมด้วย เช่นเดียวกับที่ มอร์ริส (Morris. 1967 : 457) กล่าวถึง การปรับตัวว่า หมายถึง ความไม่แน่นอน หรือความเปลี่ยนแปลงเพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างความต้องการของคนเรากับสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับที่ รุช (Ruch. 1953 : 104) ได้ให้ความหมายของการปรับตัวไว้ว่า เป็นกระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและสิ่งแวดล้อมที่สัมพันธ์กับตัวเขา โดยการพยายามลดความเครียดภายในซึ่งเกิดจากแรงขับต่าง ๆ ให้อยู่ในสภาพที่เขาต้องการ

ดังนั้น การปรับตัวหมายถึง กระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและสิ่งแวดล้อมเพื่อให้ตนเองมีความสุข โดยการประพฤติปฏิบัติตนได้ตามแนวทางส่วนใหญ่ของสังคม

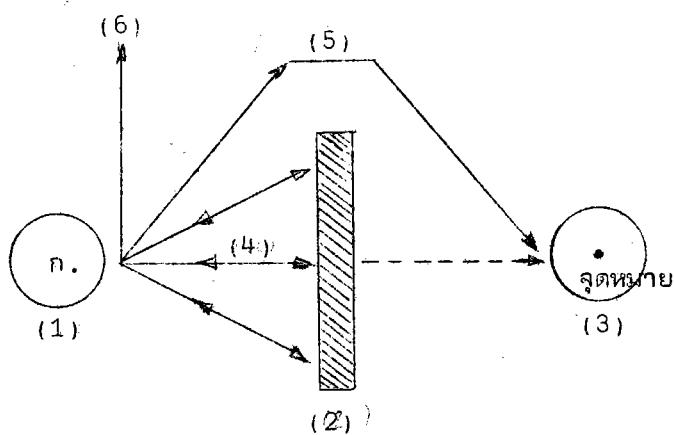
สำหรับที่มาของ "การปรับตัว" ลาซารัส (Lazarus. 1969 : 17 - 18) ได้กล่าวถึงความเป็นมาของการปรับตัวไว้ว่า การปรับตัวมีกำเนิดมาจากวิชาชีววิทยา โดย ดาร์วิน (Darwin) เป็นผู้ใช้คำว่า "การปรับตัว" (Adaptation) ในทฤษฎีวิวัฒนาการ โดยกล่าวว่า สิ่งมีชีวิตที่สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาวะแวดล้อมของโลกที่เต็มไปด้วยภัยอันตรายได้เท่านั้นที่จะดำรงชีวิตอยู่ได้ การปรับตัวในแง่ชีววิทยาเป็นการปรับตัวที่เป็นไปตามสภาพความต้องการของร่างกาย แต่ในแง่จิตวิทยา หมายถึง การปรับตัวที่เป็นไปตามสภาพความต้องการของจิตใจ

นอกจากนี้ ลาซารัส กล่าวถึง การปรับตัวของมนุษย์ว่าเป็นไปตามแรงผลักดันสองอย่าง คือ

1. แรงผลักดันจากภายใน (Internal Demands) อันได้แก่ ความต้องการอาหาร น้ำ และความอบอุ่น เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ด้วยความสะดวกสบาย และอีกส่วนหนึ่งเกิดจากผลของการเรียนรู้ เช่น ความต้องการความอบอุ่นใจ ความต้องการเป็นที่ยอมรับของสังคม และ ความต้องการความสำเร็จ

2. แรงผลักดันจากภายนอก (External Demands) เกิดจากการที่มนุษย์ต้องอยู่ท่ามกลางสิ่งแวดล้อม การที่มนุษย์ต้องอยู่ร่วมกันและผูกพันกับผู้อื่น ดังนั้น คนเราจึงต้องปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมและสังคม ซึ่ง เริ่มตั้งแต่วัยเด็กจนถึงวัยผู้ใหญ่

แต่เนื่องจากคนเราไม่สามารถปรับตัวให้ไปถึงจุดหมายที่วางไว้เสมอไป มีบ่อยครั้งในชีวิตของคนเรา จะพบว่าไม่ล้มความปรารถนาในความต้องการบางอย่าง เพราะมีอุปสรรคขวางกั้นไม่ให้ไปถึงเป้าหมายได้ เมื่อเป็นเช่นนี้คนเราก็พยายามปรับตัวในแบบต่าง ๆ ดังแผนผังการวิเคราะห์รูปแบบของการปรับตัวดังนี้

เมื่อร่างกายเกิดความต้องการอย่างใดอย่างหนึ่งขึ้น ร่างกายก็จะวางแผนการเดินทางไปสู่จุดหมายเอาไว้ เส้นทางเดินจากร่างกายไปสู่จุดหมายได้แสดงไว้ในแผนผังด้วยเส้นไขว่ปลา ถ้าหากว่าทางเดินจากจุดเริ่มต้นไปจนถึงจุดหมายไม่มีอุปสรรคใดขวางกั้น การปรับตัวก็จะมีปัญหาแต่อย่างใด

แต่หากว่าทางเดินไปสู่จุดหมาย ถูกขวางกั้นด้วยอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังที่ได้แสดงไว้ด้วยหมายเลข (2) ความต้องการของร่างกายอันนั้น ๆ ยังไม่ได้รับการตอบสนอง เมื่อเป็นเช่นนี้

ร่างกายจะพยายามหาทางอื่น ๆ ใหม่ต่อไปอีก อาจจะทำหลายครั้ง (หมายเลข (4)) จนกระทั่งการตอบสนองของร่างกายครั้งหนึ่งในธรรมชาติหลาย ๆ ครั้งจะหลบพ้นอุปสรรคไปได้ และไปถึงจุดมุ่งหมายในที่สุด (หมายเลข (5)) และเมื่อร่างกายได้สิ่งที่พึงประสงค์แล้วร่างกายก็จะเป็นสุขในบางกรณีร่างกายอาจจะไม่มีความอดทนพอถึงเปลี่ยนทางเดินหรือละทิ้งจุดหมายนั้นไปในที่สุด (หมายเลข (6))

(เดโช ล้วนานนท์ 2506 : 232 - 233)

ส่วนลักษณะของบุคคลที่ปรับตัวได้ดีนั้น วิจิตพาณี วัฒนสินธุ์ (วิจิตพาณี วัฒนสินธุ์ 2521 : 185) ได้กล่าวถึงลักษณะสำคัญของบุคคลที่สามารถปรับตัวได้ดี และมีสุขภาพจิตดีไว้ว่า

1. เป็นผู้ยอมรับความเป็นจริงของตน ยอมรับตนเอง เข้าใจสภาพของตนเอง
2. มีแรงกระตุ้นในการ เจริญเติบโตและพัฒนาการไปในทางที่เป็นไปได้
3. มีลักษณะเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในเรื่องของบุคลิกภาพ ปรัชญาชีวิต มีความอดทนต่อความกดดันจากสิ่งต่าง ๆ ทั้งภายนอกและภายใน
4. มีการมองความเป็นจริงอย่างมีแบบแผนและเข้าใจสถานการณ์ของสังคม
5. มีความต้องการความรักจากผู้อื่น มีการทำงาน มีการละเล่น และสามารถที่จะแก้ปัญหาใหม่ ๆ ได้

คาเพลน (Kaplan. 1959 : 56) ได้กล่าวถึงการศึกษาสุขภาพจิตของเด็กมัธยมศึกษาจำนวน 810 คน ในแมริแลนด์ โดยศึกษาสุขภาพจิตแห่งเมืองพริ้นซ์จอร์จ พบว่า พวกที่ปรับตัวได้ดี คือ พวกที่มีความสุขในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น มีเหตุผลดีเหมาะสมกับอายุ มีประมาณ 69.6 เปอร์เซ็นต์ ส่วนพวกที่ปรับตัวไม่ได้ปานกลาง พวกที่ไม่มีความสุขเท่าที่ควร มีความยุ่งยากในการที่จะอยู่ร่วมกับคนอื่น และการต่อสู้บางอย่างมีประมาณ 24.2 เปอร์เซ็นต์ ส่วนพวกที่ปรับตัวไม่ได้อย่างรุนแรง คือ พวกที่มีปัญหาการปรับตัวอย่างรุนแรงและต้องการความช่วยเหลือ มีประมาณ 18 เปอร์เซ็นต์

ส่วน เฮิร์ลอค (Hurlock. 1950 : 428) กล่าวว่า เด็กที่ปรับตัวดีจะมีลักษณะยอมรับสภาพของตนเอง มีความเชื่อมั่นในตนเอง สามารถช่วยเหลือผู้อื่นได้ มีความเป็นประชาธิปไตย

มีวิธีสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นได้ดี สนใจคนอื่น นอกจากนี้ เฮอร์ลอค ยังให้หลักพิจารณาลักษณะของการปรับตัวที่ดีไว้สักระการ คือ

1. การแสดงออก (Overt Performance) ถ้าหากว่าพฤติกรรมที่แสดงออกนั้นเหมาะสมกับความคาดหวังของกลุ่มอายุและระดับพัฒนาการแล้ว ก็จะเป็นที่ยอมรับของกลุ่ม
2. สามารถปรับตัวเข้ากับบุคคลได้ทุกกลุ่ม คนบางคนอาจปรับตัวเข้ากับบุคคลในครอบครัวได้ แต่กับบุคคลอื่นไม่กล้า เหนียวอาย เป็นต้น
3. มีทัศนคติที่ดีต่อบุคคลอื่น
4. มีความพอใจในตนเอง

นอกจากนี้ บุคคลที่ปรับตัวได้ดีในทัศนะของ โรเจอร์ (Rogers. 1947 : 358) นั้น จะต้องเป็นผู้ซึ่งมีความเข้าใจในตนเอง ตลอดจนเข้าใจสัมพันธภาพที่ดีต่อบุคคลอื่น ไม่เกิดความตึงเครียด

กล่าวโดยสรุป ผู้ที่ปรับตัวดีจะมีสุขภาพจิตดี และสามารถกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้ มีความรับผิดชอบในการทำงานที่ตนกระทำทั้งทางด้านส่วนตัว และสังคม มีความคิดสร้างสรรค์ รู้จักใช้ความสามารถของตน มีทัศนคติที่ดีต่อสิ่งต่าง ๆ นอกจากนี้ จะเป็นผู้กระตือรือร้นในการทำงาน ประกอบอาชีพ และพยายามแก้ไขปัญหามาต่าง ๆ ที่ตนประสบให้เป็นไปอย่างดีที่สุดและถูกต้องในสายตาของตนเองและสังคม ในทางตรงกันข้ามคนที่ปรับตัวไม่ดีจะมีสุขภาพจิตไม่ดี จะมีลักษณะของคนที่ไม่ปราศจากความคิดสร้างสรรค์ เปื่อหน่วยงาน หมดความรู้สึกในด้านการต่อสู้เพื่อตนเอง ไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์หรือสิ่งแวดล้อมได้ (วิจิตพาณี วัฒนสินธุ์ 2521 :

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโน้ตค้นเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดี

งานวิจัยในต่างประเทศ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโน้ตค้นเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีมีไม่มากนัก แต่พอจะนำมาอ้างอิงถึงงานวิจัยครั้งนี้ได้บ้างดังนี้

โรส และ เฮนสลีย์ (Rose and Hensley. 1972 : 3 - 19) ได้วิจัยเรื่องผลของการมีส่วนร่วมและการไม่มีส่วนร่วมที่มีต่อความเป็นพลเมืองดีในการศึกษาผู้ใหญ่ชั้นมูลฐาน โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักศึกษาผู้ใหญ่แถบแอปปาเลเชียนของสหรัฐอเมริกา เพื่อต้องการทราบถึงอิทธิพลของการมีส่วนร่วมของนักศึกษาผู้ใหญ่ที่ศึกษาในชั้นมูลฐานว่าจะทำให้นักศึกษาผู้ใหญ่มีความเปลี่ยนแปลงอย่างไร การวิจัยครั้งนี้ใช้คะแนนทดสอบก่อนการเรียน (Pre-test) กับคะแนนทดสอบหลังการเรียน (Post-test) ที่ได้จากวิชาต่าง ๆ จากหลักสูตรที่เรียน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาผู้ใหญ่แถบแอปปาเลเชียนที่ศึกษาในชั้นมูลฐาน 4 เดือน และมีส่วนร่วมในการเรียน มีความเป็นพลเมืองดีสูงขึ้น และทัศนคติก็เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นกว่าเดิม

หลังจากนั้น สตัปเปิลฟีลด์ (Stubblefield. 1973 : 6047-A) แห่งมหาวิทยาลัยอินเดียนา ได้วิจัยเรื่องมโนทัศน์เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองดีของนักศึกษาผู้ใหญ่ โดยการวิเคราะห์เอกสารต่าง ๆ ที่เขียนเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว การวิจัยแบ่งออกเป็นห้าระยะ คือ ปี ค.ศ. 1702 - 1819, 1820 - 1865, 1866 - 1920, 1921 - 1945, 1946 - 1970 แต่จะเน้นเรื่องการศึกษาผู้ใหญ่ ในช่วงหลังสุด คือ ปี ค.ศ. 1921 - 1970 ผลการวิจัยพบว่า ในการให้การศึกษาเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองดี จะต้องเตรียมผู้ใหญ่ให้มีส่วนร่วมในขบวนการทางการเมือง การพัฒนาสังคม และการใช้ชีวิตในสังคมให้ดีขึ้น พร้อมทั้งให้การศึกษาในด้านการเมือง เศรษฐศาสตร์ สังคมและชุมชน ตลอดจนปัญหาต่าง ๆ ในสังคม

ในปี 1976 แอปเปิลตัน (Appleton. 1976 : 6590-A) แห่งมหาวิทยาลัยเท็กซัส ได้วิจัยเรื่องการศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองดี และความเข้าใจทางด้านการเมืองของนักเรียนประถมศึกษาในต่างจังหวัดของประเทศฟิลิปปินส์ การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาถึงผลของ

การเรียนจากหลักสูตร เกี่ยวกับเรื่องความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัด ตูมาเคเวต ซึ่งอยู่ในตอนกลางของประเทศฟิลิปปินส์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชายและหญิง 300 คน ซึ่งกำลังเรียนอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 2, 4 และ 6 ของโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์ โดยผู้วิจัยใช้จุดมุ่งหมายของการศึกษาชาติเกี่ยวกับเรื่องความเป็นพลเมืองดีเป็นพื้นฐานในการสร้าง แบบสอบถามขึ้นเป็นคำถามแบบปรนัย 36 ข้อ ซึ่งถามเกี่ยวกับความรู้ที่เป็นข้อเท็จจริง ค่านิยม และ ทัศนคติต่าง ๆ เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดี ผลการวิจัยพบว่า การเรียนจากหลักสูตรเรื่องความเป็นพลเมืองดีส่งผลให้เด็กเกิดค่านิยมและทัศนคติที่ดีต่อวัฒนธรรมของชาติและการปกครองแบบประชาธิปไตย และพบว่าเด็กในระดับชั้นประถมปีที่ 2 และ 4 มีทัศนคติที่ดีต่อเรื่องดังกล่าวมากกว่า ชั้นประถมปีที่ 6 ส่วนทางด้านการให้ความรู้ข้อเท็จจริงนั้นไม่ค่อยได้ผลมากนัก

นอกจากนี้ เบิร์ก (Berg. 1975 : 165) ได้ศึกษาเรื่อง กฎหมายใหม่กับการศึกษา ของคนอเมริกัน จากผลการศึกษาพบว่า คนอเมริกันส่วนใหญ่มีความเข้าใจเรื่องรัฐธรรมนูญโดยเฉพาะ เรื่องสิทธิมนุษยชน มีเพียงร้อยละ 62 ของพลเมืองที่มีอายุ 17 ปี และพลเมืองวัยผู้ใหญ่ที่มีความรู้ เกี่ยวกับค่าสูงสุดเป็นอย่างดี และมีร้อยละ 9 ของพลเมืองในกลุ่มอายุเดียวกันมีความรู้ในเรื่อง สิทธิตามรัฐธรรมนูญ และร้อยละ 60 มีความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้ง

งานวิจัยภายในประเทศ

ปัจจุบันในประเทศไทยยังไม่ค่อยมีการวิจัยเรื่องมโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีมากนัก งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเป็นพลเมืองดีที่เจน่ามากกว่าอ้างอิงต่อไปนี้ เป็นการศึกษาความเป็นพลเมืองดีกับตัวแปรด้านเพศเท่านั้น เช่น

ในปี พ.ศ. 2519 สรัสสภนย์ ศุภนตะสภนย์ (สรัสสภนย์ ศุภนตะสภนย์ 2519 : 47 - 48) ได้วิจัยเรื่องมโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนอาชีวศึกษา โดยใช้แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดี มีวัตถุประสงค์เพื่อจะศึกษามโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดี ระหว่างเพศชายและเพศหญิง และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเพศสภาพ เศรษฐกิจและสังคมของนักเรียนอาชีวศึกษาในกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นชายและหญิง

รวม 300 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีมโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งผลการวิจัยขัดแย้งกับการศึกษาของ วัลลภ พุ่มพวง (วัลลภ พุ่มพวง 2513 : 173) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของคนไทย เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดี โดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 20 - 21 ปี จบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยมีได้ศึกษาต่อในชั้นสูงอีกในจังหวัดมหาสารคาม เป็นชาย 50 คน และหญิง 50 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ซึ่งประกอบด้วยคำถาม 60 ข้อ ผลการวิจัยพบว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีของคนไทยในกลุ่มตัวอย่าง ระหว่างชายกับหญิงไม่แตกต่างกัน

นอกจากนี้ มีงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับลักษณะบางอย่างของความเป็นพลเมืองดีอื่น ๆ ได้แก่ ขาสี สัทธี (ขาสี สัทธี 2507 : 60 - 63) ได้วิจัยเรื่องการศึกษาเรื่องคุณธรรมแห่งความเป็นพลเมืองดีบางประการของเด็กที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงไม่แตกต่างกัน และ ส้มจิตร วัฒนคสัง (ส้มจิตร วัฒนคสัง 2515 : 61) ได้วิจัยเรื่องความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยมีจุดประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาสายสามัญและโรงเรียนมัธยมแบบประสม ทั้งเพศชายและหญิง ผลการวิจัยพบว่านักเรียนหญิงโรงเรียนมัธยมศึกษาสายสามัญมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีสูงกว่านักเรียนชายโรงเรียนมัธยมศึกษาสายสามัญ ล้วน สัตตจิตตะนาดี (ล้วน สัตตจิตตะนาดี 2517 : 53) ได้ศึกษาเรื่องความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดชลบุรี พบว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาธิปไตยไม่แตกต่างกัน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัว

งานวิจัยในต่างประเทศ

การที่บุคคลจะปรับตัวได้ดีแค่ไหนขึ้นอยู่กับพัฒนาการในวัยเด็กเป็นสำคัญ ซึ่งพ่อแม่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวของเด็กเป็นอย่างมาก ดังที่ เอเยอร์ และ เบอรัเนอร์เทอร์ (Ayer and Bernrueter. 1973 : 163) ได้ศึกษาบุคลิกภาพของเด็กอันเนื่องมาจากวินัยที่ได้รับจากพ่อแม่ต่างกัน พบว่า เด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูมีบุคลิกภาพห่างจากความเป็นจริง ต้องการพึ่งผู้อื่นในด้านความรักและการเอาใจใส่อย่างผิดปกติ และปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ยาก ส่วนเด็กที่พ่อแม่ฝึกให้รู้จักพึ่งตนเอง โดยให้รู้จักใช้ความคิดและตัดสินใจด้วยตนเอง จะสามารถปรับตัวและกล้าเผชิญความจริงได้ดีกว่าและต้องการพึ่งผู้อื่นน้อยกว่า

ลักษณะของครอบครัวมีผลต่อการปรับตัวของบุคคลเช่นกัน จากผลการศึกษาของ แลงดิส (Landis. 1955 : 527 - 540) ได้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการปรับตัวของเด็กวัยรุ่นกับพื้นเพของครอบครัวที่พ่อแม่ปกครองแบบมีอำนาจเหนือบุตรและแบบประชาธิปไตย โดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนชั้นสูงสุดสุดของโรงเรียนจำนวน 8,500 คน สรุปผลได้ว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่พ่อแม่ปกครองแบบประชาธิปไตย ปรับตัวได้ดีกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่พ่อแม่ปกครองแบบมีอำนาจเหนือบุตร

สแตรง (Strang. 1958 : 14 - 15) ได้กล่าวถึงการศึกษาของ บอร์ก ที่ทำกับนิสิตที่ปรับตัวเข้ากับสังคมได้ดี และกลุ่มที่ประสบความล้มเหลวในการปรับตัวเข้าสังคม กลุ่มละ 26 คน พบว่าผู้ที่ปรับตัวเข้าสังคมได้ดีจะมีอารมณ์ขัน มีความรู้สึกอบอุ่นใจ เข้าใจและเห็นใจผู้อื่นฉลาดและมีความคิดสร้างสรรค์ รู้จักแก้ไขสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความไม่สบายใจ เป็นคนเปิดเผย ซื่อสัตย์ ระวังในหน้าที่ มีความรับผิดชอบและปรับตัวเหมาะสมกับสิ่งแวดล้อม

ส่วนความแตกต่างของการปรับตัวระหว่างเพศ แคคคาร์ (Kakkar. 1968 : 706) ได้ศึกษาการปรับตัวกับการยอมรับตนเอง ระหว่างเด็กหญิงกับเด็กชายพบว่า เด็กหญิงและเด็กชายการปรับตัวและยอมรับตนเองแตกต่างกัน โดยที่เด็กหญิงมีการปรับตัวและยอมรับตนเองดีกว่าเด็กชาย

และจากการศึกษาของ แมนกัล และ วูดเวิร์ด (Oberteuffer. 1954 : 292 citing Mangus and Woodward. 1949 : 154) ศึกษาเรื่องธรรมชาติของจิตใจและภาวะทางอารมณ์ของเด็ก จำนวน 805 คน โดยใช้แบบวิเคราะห์หุ้ยสภาพจิตของคาลิฟอร์เนีย แล้วแสดงให้เห็นว่าเด็กชายมีความแตกต่างจากเด็กหญิงในด้านความคงที่ของอารมณ์ และเด็กในชนบทก็มีความแตกต่างจากเด็กในเมืองอย่างชัดเจนในเรื่องความรู้สึกเกี่ยวกับความมั่นคง ความอบอุ่นด้านล้วนตัว และความคงที่ของอารมณ์

นอกจากนี้ความแตกต่างทางด้านประเพณีก็มีผลต่อการปรับตัวของเด็ก ดังเช่น ลูชา จันท์น้อม และ สุรางค์ จันท์น้อม (ลูชา จันท์น้อม และ สุรางค์ จันท์น้อม 2513 : 43) ได้กล่าวถึงการศึกษาของ เคนนิส ที่ศึกษาเด็กอินเดียนแดงเผ่าฮอปิ (Hopi) พบว่า ความแตกต่างทางประเพณีของเด็กทั้งสองทำให้เด็กอินเดียนแดงเมื่อโตขึ้นมีความสามารถในการปรับตัวได้น้อยกว่าเด็กอเมริกัน

งานวิจัยภายในประเทศ

ในประเทศไทย งานวิจัยเกี่ยวกับการปรับตัวของผู้ใหญ่น้อยมาก งานวิจัยส่วนมากศึกษาถึงการปรับตัวของเด็กและของวัยรุ่น ซึ่งพอจะนำมาอ้างอิงถึงการปรับตัวของผู้ใหญ่ได้บ้าง ดังนี้

วันเพ็ญ อาญการ (วันเพ็ญ อาญการ 2512 : 101) ได้ศึกษาบุคลิกภาพแสดงตัวเก็บตัวของเด็กชายและเด็กหญิง พบว่าเด็กชายมีลักษณะแสดงตัวสูงกว่าเด็กหญิง ซึ่งเด็กที่มีลักษณะแสดงตัวจะเป็นผู้ที่มีการปรับตัวเข้ากับสังคมได้ง่าย

ในปี 2515 ปราชลญาสบัน กัณหเนตร (ปราชลญาสบัน กัณหเนตร 2515 : 186) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคล ความเกรงใจและการปรับตัว พบว่ากลุ่มตัวอย่างในกรุงเทพฯ มีการปรับตัวมากกว่ากลุ่มตัวอย่างในต่างจังหวัด กลุ่มนักเรียนในต่างจังหวัดมีการปรับตัวมากกว่านักเรียนหญิงในต่างจังหวัด กลุ่มนักเรียนชายในกรุงเทพฯ มีการปรับตัวมากกว่านักเรียนหญิงในต่างจังหวัด และกลุ่มนักเรียนหญิงในกรุงเทพฯ มีการปรับตัวมากกว่านักเรียนชายและหญิงในต่างจังหวัดด้วย

เกี่ยวกับการปรับตัวของวัยรุ่น สังวาลย์ สัมสันธิ (สังวาลย์ สัมสันธิ 2518 : 75) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความขัดแย้งกับพ่อแม่และการปรับตัวของวัยรุ่นกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และปีที่ 5 ของโรงเรียนรัฐบาลในภาคกลาง เฉพาะในกรุงเทพมหานคร นครปฐม และเพชรบุรี จำนวน 485 คน พบว่าความขัดแย้งของเด็กวัยรุ่นที่มีต่อพ่อแม่สัมพันธ์กับการปรับตัวของเด็กวัยรุ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ส่มาน กำนิต (ส่มาน กำนิต 2520 : 35) ได้ศึกษาการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีผลต่อการปรับตัวของเด็ก พบว่าเด็กหญิงและเด็กชายที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย และแบบเข้มงวดกวดขัน ปรับตัวแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ถ้าวิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยของการปรับตัวแล้ว เด็กหญิงมีแนวโน้มที่จะปรับตัวได้ดีกว่าเด็กชาย

ต่อมาในปี 2522 รัตนา ยัญทิพย์ (รัตนา ยัญทิพย์ 2522 : 52 - 53) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดู พฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคล และการปรับตัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนรัฐบาล สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร และจังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 470 คน พบว่า การอบรมเลี้ยงดู พฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคล และการปรับตัวมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อเปรียบเทียบการปรับตัวของเด็ก โดยใช้สถานที่อยู่และเพศเป็นเกณฑ์ พบว่าทั้งเด็กในกรุงเทพฯ และนครสวรรค์ มีการปรับตัวไม่แตกต่างกัน เช่นเดียวกับที่พบว่าทั้งเด็กชายและเด็กหญิงมีการปรับตัวไม่แตกต่างกัน

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธระหว่างตัวแปร

แม้ว่ายังไม่เคยมีผู้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างมโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีกับการปรับตัวโดยตรงก็ตาม แต่ก็ได้มีการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการปรับตัวกับตัวแปรอื่น ซึ่งเป็นคุณสมบัติบางอย่างของความเป็นพลเมืองดีเอาไว้ เช่น ส้มคิด บุญเรือง (ส้มคิด บุญเรือง 2516 : 87 - 88) ได้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างความคิดสร้างสรรค์ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความสามารถในการปรับตัวทางสังคมของนักเรียน ม.ศ.3 ในจังหวัดชลบุรี พบว่าความคิดสร้างสรรค์ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และความสามารถในการปรับตัวของสังคม มีความสัมพันธ์กันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ส่วนการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะความเป็นผู้นำ ความรู้สึกรับผิดชอบ และการปรับตัว อภิสิทธิ์ วงษา (อภิสิทธิ์ วงษา 2517 : 53) ได้ศึกษากับนักเรียนชั้น ป.7 และ ม.ค.3 จำนวน 300 คน พบว่า เมื่อต่อระดับชั้นเป็นเกณฑ์ ลักษณะความเป็นผู้นำ ความรู้สึกรับผิดชอบ และการปรับตัวมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งในกลุ่ม ป.7 และ ม.ค.3 และกลุ่มรวม และเมื่อต่อเป็นเกณฑ์ พบว่าการปรับตัวมีความสัมพันธ์กับลักษณะความเป็นผู้นำและความรู้สึกรับผิดชอบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งในเพศชายและเพศหญิง

นอกจากนี้ แลงลูร์ย์ คนคิลป์ (แลงลูร์ย์ คนคิลป์ 2519 : 98 - 99) ได้ศึกษา เรื่องความสำนึกในหน้าที่พลเมือง ลักษณะอคติทั่วไป และความเคร่งครัดของนักเรียนวัยรุ่นภาคเหนือ พบว่า ความสำนึกในหน้าที่พลเมืองมีความสัมพันธ์กับลักษณะอคติทั่วไปในทางลบ แต่มีความสัมพันธ์กับความเคร่งครัดในทางบวก

แต่อย่างไรก็ตาม มโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีและการปรับตัวของคนในวัยผู้ใหญ่ ย่อมแตกต่างไปจากวัยเด็ก เพราะคนวัยผู้ใหญ่ย่อมจะต้องต่อสู้กับอุปสรรคในการดำเนินชีวิตมากกว่า โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคคลในวัยหนุ่มสาวจะมีประสบการณ์แปลก ๆ ใหม่เกิดขึ้น ต้องรู้จักปรับตัวให้เข้ากับเพศตรงกันข้าม มีทัศนคติต่อบุคคลในวัยต่าง ๆ กัน จนกระทั่งถึงวัยสมรสจะต้องปรับปรุง ความประพฤติของตนเองให้เข้ากับสามีหรือภรรยาได้ (ลูซ่า จันทน์เอม และ ลูราจค์ จันทน์เอม 2516 : 235) นอกจากนี้ยังมีสาเหตุทางสังคมอื่น ๆ อีกที่ทำให้บุคคลมีปัญหาในการปรับตัว และ ทำให้มีพฤติกรรมผิดปกติ เช่น ในภาวะสงคราม ระยะเวลาที่เศรษฐกิจตกต่ำ และมีการว่างงาน ความไม่เป็นสุขในชีวิตแต่งงาน ไม่สมหวังในอาชีพ การแข่งขันวาระ การเล่นพรรคเล่นพวก การแข่งขัน ซึ่งตึงเครียดมากเกินไป เมื่อบุคคลมีความยุ่งยากในการปรับตัว สิ่งตามมา คือ ความตึงเครียด ความสิ้นหวัง ความรู้สึกเป็นปมด้อย ความหวาดกลัว ความเกลียดชัง และอื่น ๆ ซึ่งความรู้สึกในทางลบเหล่านี้จะเพิ่มมากขึ้น และอาจนำไปสู่อาการทางจิตหรือพฤติกรรมที่บิดเบือนอันไม่เป็นที่พึงประสงค์ของสังคมได้ (อรัญย์ ชื่นมณีย์ 2518 : 66 - 68) ซึ่งสอดคล้องกับที่ ริงเนสส์ กล่าวไว้ (Ringness. 1968 : 270) เมื่อคนมีความซับซ้อนใจหรือความขัดแย้งอันเนื่องมาจากบุคคลไม่สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ ก็จะมีผลทำให้เกิดความเครียดทางอารมณ์ สุขภาพเสื่อม และจะทำให้เกิดพฤติกรรมที่เป็นปัญหาแก่สังคมได้ในที่สุด

นิมิตฐานในการวิจัย

- ✓ 1. มิโนห์คั้นเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีและการปรับตัวของนักศึกษาที่มีความสัมพันธ์กัน
ในทางบวก
- ✓ 2. นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงมีมิโนห์คั้นเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีแตกต่างกัน
3. นักศึกษาที่มีเชื้อชาติไทย และนักศึกษาที่มีเชื้อชาติจีน มีมิโนห์คั้นเกี่ยวกับความเป็น
พลเมืองดีแตกต่างกัน
4. นักศึกษาที่มีภูมิลำเนาอยู่ภายในเขตเทศบาล และนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาอยู่นอก
เขตเทศบาล มีมิโนห์คั้นเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีแตกต่างกัน
5. นักศึกษาที่มีอาชีพและนักศึกษาที่ไม่มีอาชีพ มีมิโนห์คั้นเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดี
แตกต่างกัน
- ✓ 6. นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงมีการปรับตัวแตกต่างกัน
7. นักศึกษาที่มีเชื้อชาติไทย และนักศึกษาที่มีเชื้อชาติจีนมีการปรับตัวแตกต่างกัน
8. นักศึกษาที่มีภูมิลำเนาอยู่ภายในเขตเทศบาลและนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาอยู่นอก
เขตเทศบาล มีการปรับตัวแตกต่างกัน
9. นักศึกษาที่มีอาชีพและนักศึกษาที่ไม่มีอาชีพมีการปรับตัวแตกต่างกัน

วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

กลุ่มประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักศึกษาผู้ใหญ่ระดับ 4 สังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ ปีการศึกษา 2524 ในเขตการศึกษา 3 ซึ่งมี 5 จังหวัด ได้แก่ สงขลา พัทลุง นครศรีธรรมราช สุราษฎร์ธานี และชุมพร

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักศึกษาผู้ใหญ่ระดับ 4 สังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ ปีการศึกษา 2524 ในเขตการศึกษา 3 จำนวน 340 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง แบ่งขั้นตอนในการสุ่มตัวอย่างเป็นสามขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 สุ่มจังหวัดมาสามจังหวัดจากทั้งหมดห้าจังหวัด เนื่องจากแต่ละจังหวัดมีจำนวนโรงเรียนแตกต่างกันมาก จึงสุ่มโดยให้โอกาสที่แต่ละหน่วยของประชากรถูกเลือกเป็นตัวอย่างไม่เท่ากัน (Unequal Probability Sampling) (นิยม ปุราคำ 2520 : 22 - 23) ซึ่งมีวิธีสุ่มดังนี้ คือ

1. ให้ลำดับที่ของสิ่งที่ต้องการศึกษา (ในที่นี้คือจังหวัด)
2. หายอดบวกสะสมของสิ่งที่ใช้เป็นเครื่องวัดขนาดของหน่วยนั้น ๆ ในที่นี้ คือ

จำนวนโรงเรียน

ให้ N = จำนวนหน่วยประชากรทั้งหมด

n = จำนวนหน่วยตัวอย่างที่ใช้

M = ยอดบวกสะสมสุดท้ายของขนาดที่ใช้ในการคำนวณค่า

$$I = \frac{M}{n} = \text{interval}$$

3. เลือกกลุ่มเลขขึ้นมาจำนวนหนึ่งให้มีค่าอยู่ระหว่าง 1 กับ I ค่านี้เรียกว่าค่า R และใช้เป็นหลักเริ่มต้นในการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

4. หน่วยที่ตกเป็นตัวอย่าง คือ หน่วยที่มียอดสะสมดังนี้

หน่วยตัวอย่างที่ 1	R
หน่วยตัวอย่างที่ 2	R + I
หน่วยตัวอย่างที่ 3	R + 2I
$\vdots$	$\vdots$
n	R + (n - 1)I

ขั้นที่ 2 กลุ่มโรงเรียนจากจังหวัดที่สุ่มได้ในขั้นที่ 1 จำนวน 7 โรงเรียน โดยใช้วิธีการเช่นเดียวกันกับขั้นที่ 1

ขั้นที่ 3 กลุ่มห้องเรียนจากโรงเรียนที่สุ่มได้ในขั้นที่ 2 โรงเรียนละหนึ่งห้องเรียน โดยใช้วิธีสุ่มแบบธรรมดา (Simple Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างดังรายละเอียดในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามจังหวัดและโรงเรียน

ลำดับที่	โรงเรียน	จังหวัด	จำนวน		รวม
			ชาย	หญิง	
1.	โรงเรียนผู้ใหญ่วรณาริเฉลิม	สงขลา	27	18	45
2.	โรงเรียนผู้ใหญ่วรณาริเฉลิม	สงขลา	30	20	50
3.	โรงเรียนผู้ใหญ่วรณาริเฉลิม	สงขลา	32	20	52
4.	โรงเรียนผู้ใหญ่วรณาริเฉลิม	พัทลุง	33	15	48
5.	โรงเรียนผู้ใหญ่วรณาริเฉลิม	พัทลุง	22	26	48
6.	โรงเรียนผู้ใหญ่วรณาริเฉลิม	นครศรีธรรมราช	23	24	47
7.	โรงเรียนผู้ใหญ่วรณาริเฉลิม	นครศรีธรรมราช	23	27	50
	รวม		190	150	340

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

> /

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. แบบสอบถามรายละเอียดส่วนตัว
2. แบบสอบถามวัดมโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดี
3. แบบสอบถามวัดการปรับตัว

1. แบบสอบถามรายละเอียดส่วนตัว ถามรายละเอียดเกี่ยวกับนักศึกษาในเรื่อง เพศ เชื้อชาติ ภูมิลำเนา และสถานภาพอาชีพ

2. แบบสอบถามวัดมโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดี ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือตามขั้นตอนต่อไปนี้

2.1 ศึกษาหลักสูตรโครงการสอน คู่มือครู แบบเรียนวิชาสังคมศึกษาที่ใช้สอนนักศึกษา
ผู้ใหญ่ ระดับ 4 เครื่องมือวัดคุณธรรมแห่งความเป็นพลเมืองดีของ ช่างสี สัทธิ (2507)
รวมทั้งศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ เช่น ผลงานวิจัยของ สิริลักษณ์ คำนวนะลักษณ์
(2520) ล้วนา พรพัฒน์กุล (2520) และ แสงสุริ คนศิลป์ (2519) เป็นต้น

2.2 สร้างนิยามปฏิบัติการของความเป็นพลเมืองดีทั้งห้าด้าน ดังนี้

2.2.1 ความเป็นพลเมืองดีในฐานะสมาชิกที่ดีของครอบครัว หมายถึง ภาระ
ปฏิบัติตนตามหน้าที่ที่มีต่อครอบครัว เช่น การช่วยเหลือผู้สูงอายุ รักษาชื่อเสียงวงศ์ตระกูล
ทำงานสร้างฐานะให้กับครอบครัว รักษาทรัพย์สินสมบัติของครอบครัว อุทิศพ่อแม่ เมื่อแก่เฒ่า
 เป็นต้น

2.2.2 ความเป็นพลเมืองดีในสังคมแบบประชาธิปไตย หมายถึง ภาระปฏิบัติ
ตามหน้าที่ที่มีต่อสังคมแบบประชาธิปไตย เช่น รู้จักใช้สิทธิและหน้าที่ของตัวเองอย่างถูกต้อง
ช่วยเหลือสังคม รับฟังความคิดเห็นของส่วนรวม ปฏิบัติตนตามข้อบังคับของส่วนรวม มีความรับผิดชอบ
 เป็นต้น

2.2.3 ความเป็นพลเมืองดีด้านการศึกษา สุขภาพอนามัย และการประกอบอาชีพ
หมายถึง ภาระมีความกระตือรือร้นและสนใจแสวงหาความรู้อยู่เสมอ มีความรู้สึกรักในการรักษา
สุขภาพอนามัย ป้องกันโรคติดต่อ และประกอบอาชีพที่ซื่อสัตย์สุจริต ไม่เลิกละงาน เป็นต้น

2.2.4 การมีค่านิยมที่พึงปรารถนา มีวัฒนธรรมและยึดมั่นในคำสอนทางศาสนา
หมายถึง ภาระมีความคิด ความเชื่อ และปฏิบัติตนอยู่ในกรอบของวัฒนธรรมประเพณีและคำสอนทาง
ศาสนา

2.2.5 ความเป็นพลเมืองดีเกี่ยวกับความซื่อสัตย์ เกียรติขงการจรรยาบรรณบังหลวง
หมายถึง การดำรงชีพอยู่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และป้องกันผลกระทบด้าน

2.3 สร้างแบบสอบถามโดยวิธีสร้างสถานการณ์ให้เข้ากับความเป็นพลเมืองดีแต่ละด้าน
ทั้งหมด 50 ข้อ

2.4 การหาคุณภาพของแบบสอบถามมโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดี

นางสาววิภาดา

ต่อจาก P

2.4.1 การหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ใช้วิธี Face Validity โดยการนำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านสังคมวิทยา และครูผู้ประสบการณ์ด้านการสอนวิชาสังคมศึกษา การศึกษาผู้ใหญ่ตรวจสอบแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เพื่อให้ได้แบบสอบถามที่วัดได้ถูกต้องและครอบคลุมความเป็นพลเมืองดีในแต่ละด้าน

2.4.2 การหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาผู้ใหญ่ ระดับ 4 โรงเรียนผู้ใหญ่ดวงจันทร์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จำนวน 100 คน แล้วนำมาตรวจให้คะแนนตามวิธีการและเกณฑ์การให้คะแนน แล้วนำคะแนนมาเรียงจากน้อยที่สุดจนถึงมากที่สุด และตัดเอาเพียง 25 เปอร์เซนต์ จากคะแนนสูงสุดและต่ำสุดมาวิเคราะห์รายข้อ โดยใช้ t -test (Ferguson, 1971 : 152) และคัดเลือกเฉพาะข้อที่มีค่า t สูงกว่า 1.648 ขึ้นไป ได้แบบสอบถามทั้งหมด 25 ข้อ

2.4.3 การหาความเชื่อมั่น นำแบบสอบถามมโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดี ที่คัดเลือกเอาไว้ 25 ข้อ มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) (Nunnally, 1972 : 537) ได้ค่าความเชื่อมั่น .8477

2.5 ลักษณะของแบบสอบถาม เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) ชนิดสี่คำตอบ ซึ่งถามความคิดเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดี

ตัวอย่าง ท่านมีความคิดเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ต่อไปนี้อย่างไร

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่ เห็นด้วย	ไม่ เห็นด้วย อย่างยิ่ง
0) ดิเรกทำงานหนักมาตลอดปี เขามักพักผ่อนโดยการทำ สวนครัว			✓	
00) สมนุรณเชื่อว่าผู้ขายไทยทุกคน ควรบอกก่อนแต่งงาน		✓		

2.6 เกณฑ์การให้คะแนน

สำหรับข้อความที่มีความหมายทางบวกให้คะแนนดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	4	คะแนน
เห็นด้วย	ให้	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้	2	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	1	คะแนน

สำหรับข้อความที่มีความหมายทางลบให้คะแนนดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	1	คะแนน
เห็นด้วย	ให้	2	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	4	คะแนน

3. แบบสอบถามวัดการปรับตัว

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามวัดการปรับตัว ซึ่งปรับปรุงจากของ รัตนา ยัญทิพย์ (รัตนา ยัญทิพย์ 2522) เพื่อให้เข้ากับสภาพการณ์ของนักศึกษาผู้ใหญ่

ผลการหาคุณภาพของแบบสอบถาม/กระทำเช่นเดียวกับแบบสอบถามวัดมโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดี โดยคัดเลือกเอาเฉพาะข้อที่มีค่า t สูงกว่า 1.648 ขึ้นไป ได้แบบสอบถามทั้งหมด 40 ข้อ และหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) (Nunnally, 1972 : 537) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8213

ลักษณะของแบบสอบถาม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales)

นิยามคำตอบ ซึ่งถามความรู้สึกหรือพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัว

ตัวอย่าง ท่านมีความรู้สึกหรือเคยปฏิบัติตนต่อสิ่งต่าง ๆ ต่อไปนี้อย่างไร

ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
0) เมื่อรับร้อนข้าพเจ้ามักทำอะไรผิดพลาดบ่อย		✓			
00) ข้าพเจ้าไม่อยากจะอยู่ร่วมกับบุคคลในครอบครัว				✓	
000) ข้าพเจ้ามักเลิกการทำงาน เพราะคิดว่าไม่มีความสามารถเพียงพอ			✓		

เกณฑ์การให้คะแนน

สำหรับข้อความที่มีความหมายทางบวก ให้คะแนนดังนี้

มากที่สุด	ให้ 5 คะแนน
มาก	ให้ 4 คะแนน
ปานกลาง	ให้ 3 คะแนน
น้อย	ให้ 2 คะแนน
น้อยที่สุด	ให้ 1 คะแนน

สำหรับข้อความที่มีความหมายทางลบ ให้คะแนนดังนี้

มากที่สุด	ให้ 1 คะแนน
มาก	ให้ 2 คะแนน
ปานกลาง	ให้ 3 คะแนน
น้อย	ให้ 4 คะแนน
น้อยที่สุด	ให้ 5 คะแนน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ใช้สถิติดังนี้ คือ

1. หาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) โดยใช้สูตร (Ferguson. 1971 : 45)

$$\bar{X} = \frac{\Sigma X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ = คะแนนเฉลี่ย

ΣX = ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N = จำนวนนักศึกษาในกลุ่มตัวอย่าง

- ✓ 2. หาค่าความแปรปรวนของคะแนน (Variance) โดยใช้สูตร (Ferguson. 1971 : 62)

$$S^2 = \frac{N\Sigma X^2 - (\Sigma X)^2}{N(N - 1)}$$

S^2 = ค่าความแปรปรวนของคะแนน

ΣX = ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

ΣX^2 = ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

N = จำนวนนักศึกษาในกลุ่มตัวอย่าง

- ✓ 3. หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อของแบบสอบถาม โดยใช้สูตร (Ferguson. 1971 : 152)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{N_1} + \frac{S_2^2}{N_2}}}$$

เมื่อ t = อำนาจจำแนกเป็นรายข้อ

$\bar{X}_1$ = คะแนนเฉลี่ยเป็นรายข้อของกลุ่มคะแนนสูง

$\bar{X}_2$ = คะแนนเฉลี่ยเป็นรายข้อของกลุ่มคะแนนต่ำ

S_1^2 = ค่าความแปรปรวนเป็นรายข้อของกลุ่มคะแนนสูง

S_2^2 = ค่าความแปรปรวนเป็นรายข้อของกลุ่มคะแนนต่ำ

N_1 = จำนวนนักศึกษาในกลุ่มตัวอย่างที่มีคะแนนสูง

N_2 = จำนวนนักศึกษาในกลุ่มตัวอย่างที่มีคะแนนต่ำ

4. หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตร (Nunnally. 1972 : 557)

$$r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left(1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right)$$

เมื่อ r_{tt} = ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

n = จำนวนคำถามในแบบสอบถาม

$\sum S_i^2$ = ผลรวมทั้งหมดของความแปรปรวนรายข้อของแบบสอบถาม

S_t^2 = ความแปรปรวนทั้งฉบับของแบบสอบถาม

5. หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ โดยใช้สูตร (Ferguson. 1971 : 102)

$$r_{tt} = \frac{N\sum XY - \sum X\sum Y}{\sqrt{\{N\sum X^2 - (\sum X)^2\}\{N\sum Y^2 - (\sum Y)^2\}}}$$

เมื่อ r_{tt} = ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

$\sum XY$ = ผลรวมของผลคูณของคะแนน X กับคะแนน Y

$\sum X\sum Y$ = ผลรวมของคะแนน X คูณกับผลรวมของคะแนน Y

$\sum X^2, \sum Y^2$ = ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

N = จำนวนนักศึกษาในกลุ่มตัวอย่าง

6. ทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยระหว่างกลุ่มตัวอย่าง ใช้ t-test จากสูตร
(Ferguson. 1971 : 152)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{N_1} + \frac{S_2^2}{N_2}}}$$

เมื่อ t = ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t-distribution

$\bar{X}_1, \bar{X}_2$ = คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ

S_1^2, S_2^2 = ค่าความแปรปรวนของกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ

N_1, N_2 = จำนวนนักศึกษาในกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย (Arithmetic Mean)
S^2	แทน	ความแปรปรวน (Variance)
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t-distribution
r_{tt}	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
N	แทน	จำนวนนักศึกษาในกลุ่มตัวอย่าง
df	แทน	degree of freedom
*	แทน	ความมีนัยสำคัญทางสถิติ

การเล่นผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเล่นผลการวิเคราะห์ข้อมูล เล่นเป็นตอนตามลำดับต่อไปนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างมโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีและการปรับตัว

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบมโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีของกลุ่มตัวอย่างที่มี เพศ เชื้อชาติ ภูมิสำเนา และสถานภาพอาชีพแตกต่างกัน

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบการปรับตัวของกลุ่มตัวอย่างที่มี เพศ เชื้อชาติ ภูมิสำเนา และสถานภาพอาชีพแตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างมโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีและการปรับตัว

ตาราง 2 ผลการหาความสัมพันธ์ระหว่างมโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีและการปรับตัว

ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร	r
มโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีและการปรับตัว	.8369**

$$r(.01, 338) = .230$$

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 2 แสดงว่ามโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีและการปรับตัวมีความสัมพันธ์กันในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หมายความว่า นักศึกษาที่มีมโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีสูง จะสามารถปรับตัวได้มากด้วย และในทำนองเดียวกัน นักศึกษาที่ปรับตัวได้มากจะมีมโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีสูงด้วย ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบมโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีของกลุ่มตัวอย่างที่มี
เพศ เชื้อชาติ ภูมิสำเนา และสถานภาพอาชีพแตกต่างกัน

ตาราง 3 ผลการเปรียบเทียบมโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีระหว่างนักศึกษาชายและ
นักศึกษาหญิง

เพศ	N	$\bar{X}$	S^2	t
ชาย	190	74.9684	74.5475	2.8804**
หญิง	150	77.88	94.4083	

$$t_{.01} (338) = 2.576 \quad ** \text{มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ } .01$$

จากตาราง 3 แสดงว่า นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิง มีมโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็น
พลเมืองดีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2

ตาราง 4 ผลการเปรียบเทียบนิทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีระหว่างนักศึกษาเชื้อชาติไทย และนักศึกษาเชื้อชาติจีน

เชื้อชาติ	N	$\bar{X}$	S^2	t
เชื้อชาติไทย	299	76.2775	69.0121	.68536
เชื้อชาติจีน	41	77.0487	42.4475	

$$t_{.05} (338) = 1.96$$

จากตาราง 4 แสดงว่า นักศึกษาที่มีเชื้อชาติไทย และนักศึกษาที่มีเชื้อชาติจีน นิทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 3

ตาราง 5 ผลการเปรียบเทียบนิทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีระหว่างนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตเทศบาลและนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาอยู่นอกเขตเทศบาล

ภูมิลำเนา	N	$\bar{X}$	S^2	t
ภายในเขตเทศบาล	211	76.8293	80.1326	1.4418
ภายนอกเขตเทศบาล	129	75.6201	41.7452	

$$t_{.05} (338) = 1.96$$

จากตาราง 5 แสดงว่า นักศึกษาที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตเทศบาล และนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาอยู่นอกเขตเทศบาล นิทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 4

ตาราง 6 ผลการเปรียบเทียบโน้ตค้นเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีระหว่างนักศึกษาที่มีอาชีพและนักศึกษาที่ไม่มีอาชีพ

สถานภาพอาชีพ	N	$\bar{X}$	S^2	t
มีอาชีพ	155	77.4258	83.4126	2.0671*
ไม่มีอาชีพ	185	75.4864	63.2673	

$$t_{.05} (338) = 1.96 \quad \text{*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05}$$

จากตาราง 6 แสดงว่านักศึกษาที่มีอาชีพและนักศึกษาที่ไม่มีอาชีพมีโน้ตค้นเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 5

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบการปรับตัวของกลุ่มตัวอย่างที่มี เพศ เชื้อชาติ ภูมิลำเนา และสถานภาพอาชีพแตกต่างกัน

ตาราง 7 ผลการเปรียบเทียบการปรับตัวระหว่างนักศึกษาชายและนักศึกษานหญิง

เพศ	N	$\bar{X}$	S^2	t
ชาย	190	136.6842	235.1640	4.0347**
หญิง	150	142.3866	113.9300	

$$t_{.01} (338) = 2.576 \quad \text{**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01}$$

จากตาราง 7 แสดงว่านักศึกษาชายและนักศึกษานหญิงมีการปรับตัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 6

ตาราง 8 ผลการเปรียบเทียบการปรับตัวระหว่างนักศึกษาเชื้อชาติไทย และนักศึกษาเชื้อชาติจีน

เชื้อชาติ	N	$\bar{X}$	S^2	t
เชื้อชาติไทย	299	139.9331	180.0532	2.2522*
เชื้อชาติจีน	41	133.8536	274.0530	

$$t_{.05} (338) = 1.96$$

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 8 แสดงว่านักศึกษาเชื้อชาติไทยและนักศึกษาเชื้อชาติจีน มีการปรับตัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 7

ตาราง 9 ผลการเปรียบเทียบการปรับตัวระหว่างนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาอยู่ภายในเขตเทศบาล และนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาอยู่นอกเขตเทศบาล

ภูมิลำเนา	N	$\bar{X}$	S^2	t
ภายในเขตเทศบาล	211	139.6587	130.7782	.7182
ภายนอกเขตเทศบาล	129	138.4496	285.6790	

$$t_{.05} (338) = 1.96$$

จากตาราง 9 แสดงว่านักศึกษาที่มีภูมิลำเนาอยู่ภายในเขตเทศบาลและนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาอยู่นอกเขตเทศบาล มีการปรับตัวแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 8

ตาราง 10 ผลการเปรียบเทียบการปรับตัวระหว่างนักศึกษาที่มีอาชีพและนักศึกษาที่ไม่มีอาชีพ

สถานภาพอาชีพ	N	$\bar{X}$	S^2	t
มีอาชีพ	155	141.4774	174.8485	2.8360**
ไม่มีอาชีพ	185	137.2918	194.2567	

$$t_{.01} (338) = 2.576 \quad ***\text{มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ } .01$$

จากตาราง 10 แสดงว่านักศึกษาที่มีอาชีพและนักศึกษาที่ไม่มีอาชีพมีการปรับตัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 9

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายในการวิจัย

เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างมโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีและการปรับตัวของ
นักศึกษาผู้ใหญ่ระดับ 4 และเพื่อศึกษาเปรียบเทียบมโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีของนักศึกษา
ผู้ใหญ่ ระดับ 4 ที่มีเพศ เชื้อชาติ ภูมิลำเนา และสถานภาพอาชีพแตกต่างกัน และเพื่อศึกษา
เปรียบเทียบการปรับตัวของนักศึกษาผู้ใหญ่ระดับ 4 ที่มีเพศ เชื้อชาติ ภูมิลำเนา และสถานภาพ
อาชีพแตกต่างกัน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักศึกษาผู้ใหญ่ระดับ 4 สังกัดกรมการศึกษานอก
โรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ ปีการศึกษา 2524 ในเขตการศึกษา 3 จำนวน 340 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

1. แบบสอบถามวัดมโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า
จำนวน 25 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ $t = 1.684$ ขึ้นไป และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8477
2. แบบสอบถามวัดการปรับตัว เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน 40 ข้อ มีค่า
อำนาจจำแนกตั้งแต่ $t = 1.684$ ขึ้นไป และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8213

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. หาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างมโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีและการปรับตัว โดยวิธี
Pearson Product-Moment Correlation Coefficient

2. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยระหว่างกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่ม โดยใช้ t-test

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏผลดังนี้

1. การหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพบว่า มโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดี และการปรับตัวมีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. เปรียบเทียบมโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีตามตัวแปรด้านเพศ เชื้อชาติ ภูมิสำเนา และสถานภาพอาชีพ ปรากฏผลดังนี้

2.1 นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิง มีมโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.2 นักศึกษาที่มีเชื้อชาติไทย และนักศึกษาที่มีเชื้อชาติจีน มีมโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.3 นักศึกษาที่มีภูมิลำเนาอยู่ภายในเขตเทศบาล และนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาอยู่ภายนอกเขตเทศบาล มีมโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.4 นักศึกษาที่มีอาชีพ และนักศึกษาที่ไม่มีอาชีพ มีมโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. เปรียบเทียบการปรับตัวตามตัวแปรด้านเพศ เชื้อชาติ ภูมิสำเนา และสถานภาพอาชีพ ปรากฏผลดังนี้

3.1 นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิง มีการปรับตัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.2 นักศึกษาที่มีเชื้อชาติไทย และนักศึกษาที่มีเชื้อชาติจีน มีการปรับตัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.3 นักศึกษาที่มีภูมิลำเนาอยู่ภายในเขตเทศบาล และนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาอยู่ภายนอกเขตเทศบาล มีการปรับตัวแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.4 นักศึกษาที่มีอาชีพและนักศึกษาที่ไม่มีอาชีพ มีการปรับตัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

1. ความสัมพันธ์ระหว่างมโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีและการปรับตัวของนักศึกษา

จากผลการวิจัยพบว่า มโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีและการปรับตัวของนักศึกษา มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อภิสิทธิ์ วงษา (อภิสิทธิ์ วงษา 2518 : 53) ที่พบว่า การปรับตัวมีความสัมพันธ์กับลักษณะความเป็นผู้นำและความรู้สึกรับผิดชอบในทางบวก ซึ่งความรู้สึกรับผิดชอบนี้เป็นคุณสมบัติอย่างหนึ่งของความเป็นพลเมืองดีในสังคมแบบประชาธิปไตย ส่วนคนที่สามารถปรับตัวได้ดีก็มักจะมีคุณสมบัติเช่นเดียวกับบุคคลซึ่งเป็นพลเมืองดี ดังที่ เฮอร์ล็อก กล่าวไว้ (Hurlock. 1950 : 428) คนที่ปรับตัวได้ดีจะต้องยอมรับสภาพของตนเอง มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความเป็นประชาธิปไตย มีวิธีการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นได้ดี นอกจากนี้จะต้องเป็นคนปฏิบัติตามปทัสสถานของสังคม ยอมรับสภาพความเป็นจริง มีความมั่นคง มีวุฒิภาวะเพียงพอ เป็นผู้มองสังคมในทัศนะที่ดีและช่วยเหลือสังคมได้ (Gorlow. 1968 : 75 - 76) ซึ่งคุณลักษณะต่าง ๆ เหล่านี้เป็นคุณลักษณะของบุคคลที่เป็นพลเมืองดีด้วย ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่า คนที่สามารถปรับตัวได้ดีย่อมจะมีมโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีสูงด้วย เพราะบุคคลที่ปรับตัวได้ดีนี้จะอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ให้ลุล่วงไปด้วยดี มีโอกาสที่จะสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าให้กับตนเองและสังคมได้มาก

แต่ในทางตรงกันข้ามถ้าหากบุคคลไม่มีความสามารถในการปรับตัวหรือปรับตัวได้ไม่ดี ย่อมทำให้เกิดปัญหายุ่งยากทั้งทางจิตใจและพฤติกรรม อันจะส่งผลถึงการประพฤติดนไปในทางที่สังคมไม่ต้องการ เช่น เป็นพวกก้าวร้าว ทำลาย มองโลกในแง่ร้าย ขาดความสุข ไม่สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ตามแนวทางที่ดีได้ และถ้าหากมีปัญหามาก ๆ จนกระทั่งเป็นโรคประสาท (Neurosis) และโรคจิต (Psychosis) โดยเฉพาะคนที่เป็โรคจิตไม่สามารถจะแยกแยะ

ระหว่างความฝันกับความเป็นจริงได้ (Fantasy และ Reality) ไม่สามารถบังคับความรู้สึกหรือพฤติกรรมของเขายให้เข้ากับชีวิตประจำวันได้ (โสภา ชูพิกุลชัย และคนอื่น ๆ ม.ป.ป. : 43) ดังนั้น จะเห็นได้ว่า บุคคลที่ปรับตัวไม่ดีจะก่อให้เกิดปัญหามากมาย และบางครั้งนอกจากบุคคลเหล่านี้ไม่สามารถแก้ปัญหาด้วยตนเองได้แล้วยังทิ้งปัญหาไว้ให้กับสังคมอีก

2. การเปรียบเทียบมโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีกับตัวแปรด้านเพศ เชื้อชาติ ภูมิสำเนา และสถานภาพอาชีพ

2.1 การเปรียบเทียบมโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีระหว่างนักศึกษาชายและนักศึกษาหญิง

จากผลการวิจัยพบว่า สอดคล้องกับสมมติฐาน กล่าวคือ นักศึกษาชาย และนักศึกษาหญิง มีมโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และดูจากคะแนนเฉลี่ยแล้วนักศึกษาหญิงมีมโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีสูงกว่านักศึกษาชาย (หญิง $\bar{X} = 77.88$, ชาย $\bar{X} = 74.9684$) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเป็นพลเมืองดีของ แลงลูรีย์ คนคิลป์ (แลงลูรีย์ คนคิลป์ 2519 : 98 - 99) ที่พบว่า นักเรียนหญิงมีความสำนึกในหน้าที่พลเมืองมากกว่านักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ สิริงลักขณ์ ศุภนตะลักขณ์ (ศิริงลักขณ์ ศุภนตะลักขณ์ 2520 : 47 - 48) ได้ทำการศึกษามโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนอาชีวศึกษา โดยการวัดความรู้เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีพบว่านักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีมโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

แต่อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยครั้งนี้ขัดแย้งกับผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเป็นพลเมืองดีของคนอื่น ๆ เช่น ชาลี สัทธี (ชาลี สัทธี 2507 : 60 - 63) และ สัมเกียรติ พรหมมุข (สัมเกียรติ พรหมมุข 2522 : 97) ที่ได้ศึกษาพบว่า คุณธรรมแห่งความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงไม่แตกต่างกัน

ผลงานวิจัยที่กล่าวอ้างมาแล้ว ส่วนมากกระทำกับกลุ่มตัวอย่างที่ยังอยู่ในวัยเด็ก แต่การวิจัยในครั้งนี้กระทำกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นวัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่ ดังนั้น ความคิดเกี่ยวกับความเป็น

พลเมืองดีย่อมแตกต่างกันออกไป แต่อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยครั้งนี้ก็ยังสนับสนุนว่า ผู้หญิงมีมโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีสูงกว่าผู้ชาย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผลของการอบรมเลี้ยงดู ดังที่สุพัตรา สุภาพ กล่าวไว้ว่า (สุพัตรา สุภาพ 2515 : 26) คนเราจะมีความคิด ความรู้สึก ฝึกรยาท หรือการวางตัว อย่างไรนั้นขึ้นอยู่กับ การอบรมเลี้ยงดูทางบ้านเป็นส่วนหนึ่ง ซึ่งในวัฒนธรรมและสังคมไทยเรานั้น ผู้หญิงจะถูกฝึกฝนและคาดหวังให้รับผิดชอบ และประพฤติปฏิบัติตน อยู่ในกรอบของประเพณีและวัฒนธรรมมากกว่าผู้ชาย ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงอาจเป็นเหตุให้นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงมีมโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีแตกต่างกัน

2.2 การเปรียบเทียบมโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีระหว่างนักศึกษาเชื้อชาติไทย และนักศึกษาเชื้อชาติจีน

จากผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาเชื้อชาติไทยและนักศึกษาเชื้อชาติจีน มีมโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีแตกต่างกันอย่างไรไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาเชื้อชาติจีนมีน้อยเกินไป (คอ 41 คน จากกลุ่มตัวอย่าง 340 คน) และนักศึกษาเหล่านี้ อาจมีบุคลิกภาพที่ไม่แตกต่างจากนักศึกษาเชื้อชาติไทยมากนัก ทั้งนี้เพราะนักศึกษาเชื้อชาติจีนเหล่านี้เกิดในประเทศไทย มีสิ่งแวดล้อมเหมือน ๆ กับนักศึกษาเชื้อชาติไทย อีกทั้งอยู่ในภาคเดียวกันและวัยก็ไม่แตกต่างกันมาก (วรธรณี รักธรรม 2515 : 63) จึงทำให้นักศึกษาเชื้อชาติไทยและนักศึกษาเชื้อชาติจีน มีมโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีไม่แตกต่างกัน

2.3 การเปรียบเทียบมโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีระหว่างนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาอยู่ภายในเขตเทศบาล และนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาอยู่นอกเขตเทศบาล

จากผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่มีภูมิลำเนาอยู่ภายในเขตเทศบาลและนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาอยู่นอกเขตเทศบาล มีมโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีแตกต่างกันอย่างไรไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน

โดยทั่วไปแล้ว สภาพสังคมและการดำเนินชีวิตของคนในเขตเทศบาล และนอกเขตเทศบาลย่อมแตกต่างกัน ดังที่ ดารา ทิปะपाल กล่าวไว้ (ดารา ทิปะपाल 2521 : 17) สังคมในเมืองมีสภาพแออัด สกปรก มีการฝ่าฝืนกฎระเบียบมาก บุคคลเห็นแก่ตัว คีลธรรมเสื่อม มีการฉ้อราษฎร์บังหลวง เพื่อเอาตัวรอด ส่วนนอกเมืองหรือชนบทนั้นจะมีลักษณะเป็นไปในทางตรงกันข้าม คือ ประชาชนมีความเป็นอยู่ง่าย ๆ สะดวกสบาย ผู้คนมีน้ำใจโอบอ้อมอารี ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ยึดมั่นในระเบียบประเพณีและศีลธรรมมากกว่า ซึ่งพฤติกรรมที่เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีของบุคคลทั้งสองเขตนี้เป็นผลมาจากความคิดของแต่ละคน ดังที่ โรเจอร์ (Rogers. 1951 : 497) กล่าวว่า พฤติกรรมของคนเป็นผลเนื่องมาจากความคิดและทัศนคติของเขา ดังนั้น ถ้าพฤติกรรมของบุคคลทั้งสอง เขตต่างกันก็เท่ากับว่า บุคคลมีมโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีแตกต่างกันด้วย แต่ที่ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า มโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีของนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตเทศบาลและภายนอกเขตเทศบาลไม่แตกต่างกันนั้น อาจเป็นเพราะว่า สภาพสังคมภายในเขตเทศบาล และภายนอกเขตเทศบาล มีความแตกต่างกันไม่มากนัก เพราะปัจจุบันการสื่อสารการคมนาคมสะดวก ทำให้คนที่สอง เขตได้รับอิทธิพลจากทางสังคมที่เหมือน ๆ กัน จึงเป็นเหตุให้นักศึกษาทั้งสอง เขตมีมโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีไม่แตกต่างกัน

2.4 การเปรียบเทียบมโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีระหว่างนักศึกษาที่มีอาชีพและนักศึกษาที่ไม่มีอาชีพ

จากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า นักศึกษาที่มีอาชีพและนักศึกษาที่ไม่มีอาชีพ มีมโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

คนที่ไม่มีอาชีพย่อมมีฐานะทางเศรษฐกิจและสุขภาพจิตดีกว่าคนที่ไม่มีอาชีพ ดังที่ โสภ ฐิติกุลชัย และคนอื่น ๆ กล่าวว่า (โสภ ฐิติกุลชัย และคนอื่น ๆ ม.ป.ป. : 108) ฐานะทางเศรษฐกิจมีส่วนเกี่ยวกับสุขภาพจิต เพราะฐานะทางเศรษฐกิจย่อมส่งผลถึงการมีความรู้สึมนั่นคงในตนเอง ทำให้มีความกดดันน้อย บุคคลไม่ต้องทนทุกข์อยู่กับภาวะเคร่งเครียดหรือมีข้อขัดแย้งภายในใจมากนัก เช่นเดียวกับผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า นักศึกษาที่มีอาชีพมีมโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดี

($\bar{X} = 77.4258$) สูงกว่านักศึกษาที่ไม่มีอาชีพ ($\bar{X} = 75.4864$) ซึ่งบุคคลเหล่านี้จะมีทัศนคติที่ดีต่อสังคม และสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ส่วนคนที่ไม่มียาชีพย่อมเกิดความไม่มั่นคงในสภาพความเป็นอยู่ของตนเอง ขาดความสุข มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อสังคม เช่นเดียวกับที่ เรดลิค (Redlich, 1978 : 229 - 230) ได้ศึกษาคนไข้ที่มาอยู่ในโรงพยาบาลจิตเวช พบว่า มีคนไข้ที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ ถึง 78 เปอร์เซ็นต์ และ สัมทรง สุ่มระยะเล็ก (สัมทรง สุ่มระยะเล็ก 2514 : 46) ได้กล่าวว่า เด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำหรือยากจน มักจะมีปัญหามากทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ และจะนำไปสู่ปัญหาความประพฤติต่อไป

บุคคลวัยผู้ใหญ่ย่อมถือว่าฐานะทางเศรษฐกิจมีความสำคัญยิ่ง หากมีอาชีพหรือรายได้เป็นของตนเองแล้วก็จะยอมมีอิสระในการใช้จ่ายหรือจัดหาสิ่งที่ต้องการได้ แต่ในทางตรงกันข้าม หากบุคคลไม่มีอาชีพหรือรายได้เป็นของตนเอง ความคล่องตัวในการดำรงชีวิตก็ย่อมลดน้อยลงไป จึงทำให้เกิดปมด้อยและความขุ่นแค้นใจ เกิดการดิ้นรนทุกวิถีทางเพื่อให้ได้มาในสิ่งที่ต้องการโดยไม่คำนึงว่าได้มาโดยวิธีใด (ends justify means) จนกระทั่งมีความคิดและพฤติกรรมไปในทางที่ผิด เช่น ทูจจริต หลอกลวง เป็นต้น (อาณนัท อภากริม 2519 : 33) ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้ จึงทำให้นักศึกษาที่มีอาชีพและนักศึกษาที่ไม่มีอาชีพมีมโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีแตกต่างกัน

3. การเปรียบเทียบการปรับตัวกับตัวแปรด้าน เพศ เชื้อชาติ ภูมิลำเนา และสถานภาพอาชีพ

3.1 การเปรียบเทียบการปรับตัวระหว่างนักศึกษาชายและนักศึกษาหญิง

จากผลการวิจัยครั้งนี้สนับสนุนสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิง มีการปรับตัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ส้มคิด บุญเรือง (ส้มคิด บุญเรือง 2516 : 41) และ พวงสร้อย วรกุล (พวงสร้อย วรกุล 2522 : 86) ที่ศึกษาพบว่า การปรับตัวของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงแตกต่างกัน แต่ขัดแย้งกับผลการวิจัยของ ปราชญาลป็น กัณหเนตร (ปราชญาลป็น กัณหเนตร 2515 : 212) อภิสิทธิ์ วงษา (อภิสิทธิ์ วงษา 2517 : 57) และ รัตนา ยัญทิพย์ (รัตนา ยัญทิพย์ 2522 : 60) ที่ศึกษาพบว่า การปรับตัวของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงไม่แตกต่างกัน

แต่เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้กระทำกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นคนวัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่ ซึ่งวัยนี้ จะพบกับปัญหาชีวิตแบบใหม่แปลกไปจากสมัยวัยเด็กที่ยังไม่ต้องรับผิดชอบตัวเองมากนัก นอกจากนี้ เราหวังให้คนที่อยู่ในวัยผู้ใหญ่เผชิญปัญหาได้โดยไม่ต้องพึ่งพาหรือควบคุมจากคนอื่นเช่นวัยเด็ก ดังนั้น คนในวัยนี้จึงเป็นระยะแห่งปัญหาวัยหนึ่ง (นวลศิริ เปาโรหิตย์ 2515 : 26) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้ชายนั้นสังคมยกย่องให้เป็นผู้นำและมีความรับผิดชอบมากกว่าผู้หญิง เพราะถือว่าผู้ชายเป็นผู้มีความ เข้มแข็ง มีความสามารถ ดังนั้น ผู้ชายจะต้องทำงาน รับผิดชอบต่อครอบครัว มีความทะเยอทะยาน ต่อสู้และเสี่ยงต่ออุปสรรคมากกว่าผู้หญิง จึงย่อมมีโอกาสพบกับความล้มเหลวและผิดหวังมากกว่า อาจทำให้เกิดความวิตกกังวล ความยุ่งยากในการดำเนินชีวิตตามมา จึงอาจเป็นเหตุให้นักศึกษาชาย และนักศึกษาหญิงมีการปรับตัวแตกต่างกัน

3.2 การเปรียบเทียบการปรับตัวระหว่างนักศึกษาที่มีเชื้อชาติไทยและนักศึกษาที่มีเชื้อชาติจีน

ผลการวิจัยครั้งนี้สนับสนุนสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือ นักศึกษาที่มีเชื้อชาติไทยและนักศึกษา ที่มีเชื้อชาติจีน มีการปรับตัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นไปตามที่ โบตัน กล่าวไว้ (โบตัน 2514 : 346) เป็นผลมาจากการอบรมเลี้ยงดูไม่เหมือนกัน โดยที่คนจีนเลี้ยงลูกให้พึ่งตนเอง ไม่ทำอะไรแล้วทิ้งกลางคัน ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคใด ๆ มีความต้องการ ผลสัมฤทธิ์สูง เพราะคนจีนคาดหวังในตัวบุตรไวสูง และถือว่าบุตรเป็นคนงานคนหนึ่งในครอบครัว ต้องช่วยเหลืองานของครอบครัวจนไม่ค่อยมีเวลาไปเที่ยวเล่นสนุกสนาน ว่างกับสังคมนอกบ้านเช่นเดียวกับคนอื่น ๆ โดยเฉพาะคนในวัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่ต้องการอิสระและคบหาสมาคมกับเพื่อนฝูง ตลอดจนเพื่อนต่างเพศมากขึ้นเมื่อถูกขัดขวางย่อมเกิดความรู้สึกขบข้องใจ ไม่สบายใจ มีความวิตกกังวล ส่วนคนไทยนั้นพ่อแม่คาดหวังในตัวบุตรน้อยกว่าและนิยมสั่งสอนให้บุตรเป็นผู้ช่วยเหลือทุกอย่างจากพ่อแม่ ตลอดไป แม้จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่แล้วก็ตาม (โบตัน 2514 : 401)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้ให้นักศึกษาที่มีเชื้อชาติไทยและเชื้อชาติจีน มีการปรับตัว แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ แลงดิส (Landis. 1954 : 105 - 106) ที่พบว่า เด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวที่พ่อแม่อบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยปรับตัวได้ดีกว่าเด็กวัยรุ่นที่มาจาก ครอบครัวที่พ่อแม่อบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน

3.3 การเปรียบเทียบการปรับตัวระหว่างนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตเทศบาล และนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาอยู่นอกเขตเทศบาล

ในด้านภูมิลำเนาผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน กล่าวคือ นักศึกษาที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตเทศบาล และนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาอยู่นอกเขตเทศบาล มีการปรับตัวแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับผลการค้นคว้าของ บอร์โคเนอล และคนอื่น ๆ (Burehinal and others. 1963 : 406 - 415) ที่พบว่า เด็กที่อยู่ในเมืองและเด็กชานนา เด็กชนบทมีการปรับตัวไม่แตกต่างกัน และใกล้เคียงกับผลการวิจัยของ รัตนา ยัญทิพย์ (รัตนา ยัญทิพย์ 2522 : 60) ที่พบว่า เด็กในกรุงเทพมหานครกับเด็กในจังหวัดนครสวรรค์มีการปรับตัว ไม่แตกต่างกัน

โดยทั่วไปแล้วสภาพความเป็นอยู่ของคนในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาลมีความแตกต่างกัน โดยที่คนภายในเขตเทศบาลหรือภายในเมืองจะประสบปัญหาต่าง ๆ มากกว่า ดังที่ ดารา ทิปะปาล กล่าวไว้ว่า (ดารา ทิปะปาล 2521 : 53) สภาพความเป็นอยู่ของคน ในเมืองนั้นมีความแออัด มีความสกปรก มีปัญหาเรื่องน้ำ อากาศ และการจราจร มีการแย่งแย่งกัน ทางเศรษฐกิจ ความคับแคบในการครองชีพ ซึ่งสภาพต่าง ๆ เหล่านี้มีผลต่อสุขภาพจิต เป็นโรค ประสาท เกิดปมด้อย ขาดความเชื่อมั่น มีความเป็นปฏิปักษ์ต่อสังคมอย่างรุนแรง ทำให้เกิดความ เสื่อมทางจิตใจและศีลธรรม ซึ่งปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ทำให้ยุ่งยากในการปรับตัวมากกว่าในเขต นอกเมือง

แต่การศึกษาครั้งนี้ไม่พบความแตกต่างในเรื่องการปรับตัวของนักศึกษาที่มีภูมิลำเนา อยู่ทั้งสองเขต อาจเป็นเพราะสังคมไทยปัจจุบันกำลังอยู่ในระหว่างความเปลี่ยนแปลงความเจริญ ในด้านต่าง ๆ ขยายตัวออกสู่ชนบทมากขึ้น ด้วยอิทธิพลของสื่อมวลชน การศึกษา และการคมนาคม ทำให้การติดต่อสัมพันธ์ระหว่างคนในเมืองและนอกเมืองสะดวกเร็วยิ่งขึ้น ทำให้ สภาพสังคมภายในเขตเทศบาลและภายนอกเขตเทศบาลใกล้เคียงกันมากยิ่งขึ้นทุกที ยังผลให้สภาพ การดำเนินชีวิตทั้งภายในครอบครัวและสังคมภายนอกของคนดังกล่าวใกล้เคียงกันด้วย ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้นักศึกษาทั้งสอง เขตมีการปรับตัวไม่แตกต่างกัน

3.4 การเปรียบเทียบการปรับตัวระหว่างนักศึกษาที่มีอาชีพและนักศึกษาที่ไม่มีอาชีพ จากผลของการวิจัยปรากฏว่าส่วนส่นส่วนสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ นักศึกษาที่มีอาชีพ และนักศึกษาที่ไม่มีอาชีพ มีการปรับตัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คนที่ไม่มีอาชีพย่อมมีฐานะทางเศรษฐกิจและสุขภาพจิตดีกว่าคนที่ไม่มีอาชีพ ดังที่ โสภ ฐพิกุลชัย และคนอื่น ๆ (โสภ ฐพิกุลชัย และคนอื่น ๆ ม.ป.ป. : 108) กล่าวว่า ฐานะทางเศรษฐกิจมีส่วนเกี่ยวข้องกับสุขภาพจิต เพราะฐานะทางเศรษฐกิจดีย่อมส่งผลถึงการมีความรู้สึกลึกซึ้งในตนเอง ทำให้มีความกดดันน้อย บุคคลไม่ต้องทนทุกข์อยู่กับภาวะเคร่งเครียดหรือมีข้อขัดแย้งในใจมากนัก แต่คนที่ไม่มีอาชีพ ฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดี จะทำให้เกิดความรู้สึกไม่มั่นคงในตนเอง ขาดความสุข เกิดความขัดแย้งในใจ ปรับตัวได้ไม่ดี เช่นเดียวกับผลการวิจัยของ เดลฟ (Delph. 1971 : 5028-A) ที่พบว่าเด็กที่เกิดมาจากครอบครัวที่มีฐานะยากจนจะมีการปรับตัวไม่ดี และ วอร์เนอร์ (Ringness. 1968 : 270 citing Warner. 1950 : 113 - 119) ศึกษาพบว่า เด็กที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ มีแนวโน้มขาดความอบอุ่น มีอาการทางประสาท มีความลำบากในการควบคุมอารมณ์ ปรับตัวเข้ากับสังคมได้ยาก นอกจากนี้ ยุพิน นิลยนต์ (ยุพิน นิลยนต์ 2515 : 85) ได้วิจัยพบว่า กลุ่มที่มีรายได้ของบิดามารดาต่ำจะมีปัญหาในการปรับตัวมากที่สุด

แต่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นคนในวัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่ย่อมมีฐานะทางสังคมแตกต่างจากวัยเด็ก ผู้ใหญ่มองต้องการความมีหน้ามีตาในสังคม ต้องการหาตนให้ทัดเทียมกับบุคคลอื่น โดยเฉพาะในสังคมที่นิยมวัตถุเช่นปัจจุบัน คนที่มีอาชีพหรือมีรายได้เป็นของตัวเอง ก็มีโอกาสที่จะแสวงหาสิ่งที่ตนต้องการได้ ส่วนคนที่ไม่มีอาชีพหรือไม่มีรายได้เป็นของตนเองย่อมมีโอกาสน้อยกว่าทำให้เกิดความไม่มั่นคงทางอารมณ์ ผิดหวัง สุขภาพจิตเสื่อม และมีปัญหาในการปรับตัวหรือปรับตัวได้ไม่ดีในที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษา

1.1 ควรจัดให้มีบริการแนะแนวขึ้นในโรงเรียนผู้ใหญ่ เพื่อที่จะได้ให้ความช่วยเหลือและ

เป็นที่ปรึกษาแก่นักศึกษาที่มีปัญหาด้านการปรับตัว เพราะจากผลการวิจัยพบว่า การปรับตัวมีความสัมพันธ์กับมโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดี ดังนั้น เพื่อส่งเสริมให้คนเป็นพลเมืองดีก็ควรช่วยเหลือให้นักศึกษาลำบากปรับตัวได้ดี ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดจากนักศึกษาจะลดน้อยลงไป

นอกจากนี้ฝ่ายแนะแนวควรจัดให้มีบริการสวัสดิการตัวบุคคลเพื่อช่วยเหลือให้นักศึกษาได้มีอาชีพ โดยอาจติดต่อกับหน่วยงานต่าง ๆ เช่น กรมแรงงาน บริษัท ห้างร้านต่าง ๆ เพื่อรับนักศึกษาเข้าทำงาน เพราะจากการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่ไม่มีอาชีพ มีปัญหาในการปรับตัวมากกว่านักศึกษาที่มีอาชีพและมีความเป็นพลเมืองดีน้อยกว่าด้วย

1.2 สำหรับครู อาจารย์ในโรงเรียนผู้ใหญ่ว่า ควรให้ความเอาใจใส่ ให้ความเป็นกันเองกับนักศึกษาให้มาก เพื่อจะได้มีโอกาสให้ความช่วยเหลือเกี่ยวกับการปรับตัวแก่นักศึกษาได้มากขึ้น

1.3 ควรจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรและกิจกรรมด้านการเรียน เพื่อเปิดโอกาสให้นักศึกษามีการปะทะสังสรรค์ หรือการร่วมมือกับเพื่อน ๆ และครู ตลอดจนบุคคลภายนอกเพื่อจะได้สร้างความสัมพันธ์ที่ดี และจะช่วยให้นักศึกษามีปัญหาด้านการปรับตัวน้อยลง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

2.1 ควรจะได้ศึกษาเรื่องนี้ โดยเพิ่มตัวแปรด้านอื่น ๆ เช่น บุคลิกภาพด้านต่าง ๆ ระดับความมุ่งมั่น และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นต้น และสำหรับคำนิยามศัพท์เฉพาะของ "สถานภาพอาชีพ" ควรเขียนให้ชัดเจนกว่านี้ และควรศึกษาค้นคว้าทฤษฎีและเอกสารที่นำมาอ้างอิงผลการวิจัยให้ได้มากกว่านี้ด้วย

2.2 ควรจะได้ศึกษาเรื่องนี้ โดยเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาผู้ใหญ่ในระดับต่างกัน คือ ระดับ 3, 4 และ 5 และเปรียบเทียบระหว่างนักศึกษาผู้ใหญ่กับนักเรียนปกติที่อยู่ในระดับเดียวกัน

2.3 ควรศึกษามโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีทั้ง 10 ด้าน กับตัวแปร เช่นเดียวกับที่ศึกษาแล้วนี้ แล้วเปรียบเทียบโดยการจัดลำดับความสำคัญของความเป็นพลเมืองดีแต่ละด้านตามตัวแปรนั้น ๆ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

สร้างลักขณ์ กลุ่มสาระสังคม มโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนอาชีวศึกษา วิทยานิพนธ์

ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2519, 99 หน้า อัดสำเนา

ชลอ วนะภูติ ความรู้สำหรับประชาชน เอกสารประกอบความรู้ในการอบรมกำนันผู้ใหญ่บ้าน

ฉบับที่ 1 หน้า 3 - 8 กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย 2507

ชาลี สัทธ การศึกษาเรื่องคุณธรรมแห่งความเป็นพลเมืองดีบางประการของเด็กที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ปริญญาโท กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2507, 111 หน้า อัดสำเนา

ชัยพร วิษณุวร จิตวิทยาฉบับแปลสารานุกรม สารมวชน 2519, 198 หน้า

ดารา กีปะปาล การศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน วัฒนาพานิช 2521, 291 หน้า

เดโช ล้วนานนท์ จิตวิทยาสำหรับครู แพรวพิทยา 2506, 282 หน้า

นวลศิริ เปาโรหิตย์ จิตวิทยาพัฒนาการ โรงพิมพ์จุลสาร 2515, 288 หน้า

นิยม ปุราคำ "ระเบียบวิธีการสำรวจข้อมูลจากตัวอย่าง" วารสารรามคำแหง 3 : 22 - 23

ตุลาคม 2520

ประยูร นรการมดุง โรคจิต - โรคประสาท ชัยมงคลการพิมพ์ 2500, 313 หน้า

ปราชญ์บัณฑิต กัทธเนตร ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคล ความเกรงใจ

และการปรับตัว ปริญญาโท กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2515, 235 หน้า

อัดสำเนา

พวงสร้อย วรกุล การเปรียบเทียบสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ในกรุงเทพมหานครและจังหวัดสงขลา ปริญญาโท กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร 2522, 119 หน้า อัดสำเนา

ยุพิน นิลยงค์ การศึกษาเปรียบเทียบองค์ประกอบทางด้านเศรษฐกิจ การปรับตัว และกิจกรรมใน

วิทยาลัยของนักศึกษา ป.กศ. ชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2514 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำ

ของวิทยาลัยครูในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปริญญาโท กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร

2515, 94 หน้า อัดสำเนา

- ๑ ✓ รัตนา ปัญญา ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดู พฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลและ
การปรับตัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปรินญาณิพนธ์ กค.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประสานมิตร 2522, 76 หน้า อัดสำเนา
- วรรณิ รักรธรรม การศึกษาเปรียบเทียบความวิตกกังวล ความต้องการผลสัมฤทธิ์ และความรู้สึก
รับผิดชอบของเด็กไทยเชื้อชาติไทย และเด็กไทยเชื้อชาติจีน ปรินญาณิพนธ์ กค.ม. วิทยาลัย
 วิชาการศึกษา ประสานมิตร 2515, 70 หน้า อัดสำเนา
- ✓ วันเพ็ญ อายุการ การศึกษาสัณยະและความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมที่แสดงออกถึงบุคลิกภาพ
เก็บตัว (Introvert Personality) หรือแสดงตัว (Extravert Personality) กับ
การยอมรับตนเอง (Self-Acceptance) และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนวัยรุ่นใน
โรงเรียนรัฐบาลในจังหวัดธนบุรี ปรินญาณิพนธ์ กค.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร
 2512, 163 หน้า อัดสำเนา
- วัลลภ พุ่มพวง ความคิดเห็นของคนไทยเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดี วิทยานิพนธ์ ค.ม.
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2513, 270 หน้า อัดสำเนา
- ๑ ✓ วิจิตพาณี วัฒนสินธุ์ จิตวิทยาทั่วไป มหาวิทยาลัยรามคำแหง 2521, 250 หน้า
- วิรัชกร วิเชียรโชติ "แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาตลอดชีวิตและการพัฒนาสังคมอารยนิยม"
สังคมศาสตร์ปริทัศน์ 9(11) : 54 - 65 กันยายน 2516
- ศึกษาริการ, กระทรวง กรมการศึกษานอกโรงเรียน สถิติและข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษานอก
โรงเรียน ประจำปีงบประมาณ 2522 2523, 390 หน้า
- สถิต จิตตะนาท ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ใน
จังหวัดอุบลราชธานี วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2517, 96 หน้า อัดสำเนา
- สนธิ เกษะศิริ คำถาม-แนวตอบวิชาวัฒนธรรม ผลิตศึกษา พระนคร 2507, 150 หน้า
- ✓ ส้มคิด บุญเรือง การศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างความคิดสร้างสรรค์ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
ความสามารถในการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนชั้น มศ.3 ในจังหวัดชลบุรี ปีการศึกษา
2515 ปรินญาณิพนธ์ กค.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2516, 64 หน้า อัดสำเนา

- ลุ่มจิตร์ วัฒนคสัง ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2514, 110 หน้า อัดสำเนา
- ลุ่มทรง ลุ่มรรณเลิศ "ปัญหาทางการเรียนในวัยเด็ก" วารสารจิตวิทยาคลินิก 3 : 1 - 4
ธันวาคม 2514
- ✓ ลุ่มาน กำเนิด การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีผลต่อการปรับตัวของเด็ก ปรญญาณิพนธ์ คค.ม.
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2520, 64 หน้า อัดสำเนา
- ลุ่มนา พรพจน์กุล ความสํานึกในหน้าที่พลเมืองของเด็กไทย รายงานการวิจัยฉบับที่ 22
สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2520, 79 หน้า
- ✓ ลุ่มวาลัย ลุ่มลณี ความสัมพันธ์ระหว่างความขัดแย้งกับพ่อแม่และการปรับตัวของวัยรุ่น
ปรญญาณิพนธ์ คค.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2518, 87 หน้า อัดสำเนา
- ลุ่ม่า จันทน์เอม และ ลุ่มางค์ จันทน์เอม จิตวิทยาวัยรุ่น แพทย์พิทยา 2516, 269 หน้า
- ลุ่มโท เจริญสุข จิตวิทยาการศึกษา แพทย์พิทยา 2515, 420 หน้า
จิตวิทยาสำหรับอุดมศึกษาปัญญาชนเพื่อการศึกษาและจิตบำบัดให้มีสุขภาพจิตดี
ลุ่มีการพิมพ์ 2520, 228 หน้า
- ลุ่มทร โคตรบรรเทา เอกสารประกอบการสอนวิชาการศึกษาภายนอกระบบโรงเรียน มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2523, 129 หน้า โรเนียว
- ลุ่มัตรา ลุ่มาพ ปัญหาสังคม ไทยวัฒนาพานิช 2515, 177 หน้า
- ลุ่มรณ์ ปรีชาอนันต์ "การศึกษาผู้ใหญ่แบบเปิดเสรีจันสืบเนื่อง" การศึกษานอกโรงเรียน
16 : 98 มกราคม - กุมภาพันธ์ 2523
- ลุ่มา ลือศิริ จดหมายจากเมืองไทย โดย โบตัน (นามแฝง) แพทย์พิทยา 2514, 2 เล่ม
- ✓ ลุ่มา อุพิกุลชัย และคนอื่น ๆ จิตวิทยาอภักดี มหาวิทยาลัยรามคำแหง ม.ป.ป., 180 หน้า
สุขภาพจิตและการปรับอารมณ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ม.ป.ป., 149 หน้า
- ลุ่มริมเกียรติ พรหมผุย อิทธิพลของการอบรมเลี้ยงดูที่มีต่อคุณธรรมแห่งความเป็นพลเมืองดีของ
นักเรียนชั้นประถมปีที่ 5 ในจังหวัดร้อยเอ็ด ปรญญาณิพนธ์ คค.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร 2523, 138 หน้า อัดสำเนา

แสงสุรีย์ คนศิลป์ ความล้าสมัยในหน้าที่พลเมือง ลักษณะทั่วไป และความเคร่งครัดของนักเรียนวัยรุ่น

ในภาคเหนือ ปริญญาโท กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2519,

157 หน้า อุดลำนานา

อริสิทธิ์ วงษา ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกกับผิดชอบ การปรับตัว และลักษณะความเป็นผู้นำ

ของนักเรียนชั้น ป.7 และ มศ.3 ในเขตเทศบาลเมืองตาก ปริญญาโท กศ.ม. วิทยาลัย

วิทยาการศึกษา ประสานมิตร 2517, 69 หน้า อุดลำนานา

อรทัย ชื่นมณูชัย จิตวิทยาเกี่ยวกับโรคจิต โรคประสาท และความผิดปกติทางเพศ สำนักพิมพ์คัมภีร์

2518, 203 หน้า

อรุณรักษ์ สุวรรณราช "การศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 - 4" การศึกษาผู้ใหญ่

15(87) : 35 มีนาคม - เมษายน 2521

อานนท์ อากาภิรม สังคม วัฒนธรรม และประเพณีไทย แพรวพทยา 2519, 146 หน้า

เอกวิทย์ ณ ถลาง "การประถมศึกษากับการศึกษาผู้ใหญ่" วารสารการศึกษา หน้า 64

มกราคม - กุมภาพันธ์ 2514

Appleton, Ann Leslie. "Citizenship Education and Political Socialization of Filipino School Children in a Provincial Setting," Dissertation Abstracts International. 36(11) : 6590-A, May 1976.

Ayer, M.E. and R. Bernrueter. "A Study of the Relationship between Discipline and Personality Traits in Young Children," Journal of Genetic Psychology. 50 : 163 - 170, April 1937.

Berg, Roger. "A New Model for Law-Focused Education," The Social Education. 39(3) : 165, March 1975.

Blough, G.L. and C.H. McClure. Fundamentals of Citizenship. Chicago, Laidlaw Brother, 1948. 380 p.

Burehinal, L.G. and others. "Adjustment Characteristics of Rural and Urban Children," in Society and Self. p. 406 - 415, New York, The Free Press, 1962. 640 p.

Delph, Donna Fean. "The Relationship of Personal and Social Adjustment and Academically Related Interest to the School Success of Smith Grade Children from Low Income Homes," Dissertation Abstracts. 31 : 5028-A, April 1971.

- Fenton, Edwin. The New Social Studies. New York, Holt Rinehart and Winston, Inc., 1967. 450 p.
- Ferguson, George A. Statistic Analysis in Psychology and Education. New York, McGraw-Hill Book Comapny, 1971. 492 p.
- ✓Gorlow, Leon. Reading in the Psychology of Adjustment. 2nd. ed., New York, McGraw-Hill, 1968. 586 p.
- Havighurst, Robert J. "Today's children and Tomorrow's World," Journal of the Association for Childhood Education International. 37(8) : 358 - 360, April 1961.
- Hughes, Roy Osgood. Building Citizenship. New York, Allyn and Bacon, Inc., 1959. 410 p.
- ✓Hurlock, Elizabeth B. Child Development. 4th. ed., New York, McGraw-Hill, 1950. 766 p.
- ✓Kakkar, S.B. "Adjustment and Self-Acceptance," The Psychological Abstract. 42(5) : 706, 1968.
- Kaplan, Louis. Mental Health and Human Relation in Education. New York, Harper and Brothers, 1959. 515 p.
- ✓Morris, Charles G. Psychology. New Jersey, Prentice-Hall, Inc., 1967. 654 p.
- ✓Moskowitz Merle J. and Arthur R. Orgel. General Psychology. Boston, Houghton Mifflin Company, 1969. 450 p.
- ✓Landis, Paul H. "The Families that Produce Adjusted Adolescents," Clearing House. 29 : 537 - 540, May 1955.
- ✓Lazalus, Richard S. Patterns of Adjustment and Human Effectiveness. New York, McGraw-Hill, 1969. 680 p.
- Redlich, Fritz. "Trends in American Mental Health," American Journal of Psychiatry. 135 : 229 - 230, January 1978.
- Ringness, Thomas A. Mental Health in the School. New York, Random House, 1968. 491 p.
- ✓Rogers, C.R. "The Organization of Personality," American Psychologists. 2 : 358 - 368, December 1947.

Rose, Harold and James Hensley. "The Relationship between Anomia and Participation in Adult Basic Education," Appalachian Adult Education Center. 2 : 3 - 19, June 1972.

✓ Ruch, Floyd L. Psychology and Life. Scott, Fores Man and Company, 1953. 492 p.

Sherwood, Henry Noble. Citizenship. Indianapolis, Bobbs Merrill, 1947. 540 p.

Strang, Ruth M. Group Work in Education. New York, Harper and Brothers. 1958. 322 p.

Stubblefield, Harold Wayn. "Education for Civic Participation : A Historical Analysis," Dissertation Abstracts International. 33(11) : 6047-A, March 1973.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก .

แบบสอบถามวัดมโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดี
แบบสอบถามวัดการปรับตัว

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นักศึกษา ที่รัก

ข้าพเจ้ากำลังวิสัยเรื่อง "มโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีและการปรับตัวของ
นักศึกษาผู้ใหญ่ ระดับ 4 ในเขตการศึกษา 3" จึงใคร่ขอความร่วมมือให้ท่านตอบแบบสอบถาม
ด้วยความจริงใจ เพื่อจะได้นำผลการวิสัยไปเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตร การเรียน
การสอน ของการศึกษานักผู้ใหญ่ให้เหมาะสมยิ่งขึ้นต่อไป

หวังว่าคงได้รับความร่วมมือด้วยดี ขอขอบคุณไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

ลายเซ็น ผู้ช่วยศาสตราจารย์

นิสิตปริญญาโท

วิชา เอกการแนะแนว

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามชุดนี้แบ่งออกเป็นสามตอน บางตอนต้องการถามสภาพความเป็นจริง บางอย่างเกี่ยวกับตัวนักศึกษา ถามความคิดเห็นและความรู้สึกเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ โดยมีข้อความให้นักศึกษาได้อ่านแล้วพิจารณาว่า ท่านมีความคิดเห็นหรือความรู้สึกต่อสิ่งต่าง ๆ เหล่านั้นอย่างไร มากน้อยเพียงใด ซึ่งความคิดเห็นของแต่ละคนอาจไม่ตรงกัน และคำตอบแต่ละข้อไม่มีถูกหรือผิด

ในการตอบแบบสอบถาม ขอให้ตอบทุกข้อ หากเว้นข้อใดข้อหนึ่งแบบสอบถามจะเสียทั้งฉบับ ขอให้นักศึกษาตอบให้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด และคำตอบทั้งหมดจะรักษาไว้เป็นความลับ ดังนั้น ผลการวิจัยที่ปรากฏออกมาจะไม่กระทบกระเทือนต่อตัวนักศึกษาแต่อย่างใด

ตอนที่ 1

ให้นักศึกษา เติมคำลงในช่องว่างและทำเครื่องหมายถูก (✓) หน้าข้อที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของนักศึกษามากที่สุด

1. เพศ	☐ ชาย
	☐ หญิง
2. เชื้อชาติ	☐ เชื้อชาติไทย
	☐ เชื้อชาติอื่น
3. ภูมิลำเนา	☐ ภายในเขตเทศบาล
	☐ ภายนอกเขตเทศบาล
4. สถานภาพอาชีพ	☐ มีอาชีพ
	☐ ไม่มีอาชีพ

ตอนที่ 2

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ในแต่ละข้อมีคำตอบให้เลือก 4 ตัวเลือก คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ก่อนตอบโปรดอ่านข้อความในแต่ละข้ออย่างละเอียด แล้วพิจารณาว่า ท่านมีความคิดอย่างไร แล้วเลือกตอบให้ตรงกับความคิดเห็นของท่าน โดยการทำเครื่องหมายถูก (✓) ลงในช่องตัวเลือกด้านหลังเพียงข้อละ 1 ตัวเลือก

นักศึกษาที่มีความคิดต่อสิ่งต่าง ๆ ต่อไปนี้อย่างไร

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่ เห็นด้วย	ไม่ เห็นด้วย อย่างยิ่ง
1. เมื่อมีเงินเหลือจากการใช้จ่ายในครอบครัว บุหงา จะนำเงินไปซื้อเครื่องประดับและเครื่องแต่งกาย ให้ทันสมัยอยู่เสมอ				
2. เขียวตั้งใจจะเกี่ยวข้าวให้เสร็จ วันหนึ่งผู้ใหญ่บ้าน ประกาศให้ไปช่วยทำถนน เขียวจึงหยุดงานของ ตัวเอง และไปร่วมด้วย				
3. อุดรตั้งใจอย่างแน่วแน่ว่า เมื่อเรียนจบแล้วเขาจะ บวชเป็นอันดับแรก				
4. เมื่อมีการเลือกตั้งผู้แทนราษฎร แม้ว่าบุญธรรมจะมี งานยุ่งเพียงใด เขาก็พยายามไปใช้สิทธิทุกครั้ง				
5. แม่ของเกษมป่วย หมอบอกว่าจะมีชีวิตอยู่ได้อีกไม่นาน เขาก็ยังรักษาต่อไป				
6. ฮิดคิดว่าคนที่สมัครเข้ารับเลือกเป็นผู้แทนราษฎร แม้จะ ไม่ค่อยมีความสามารถมากนัก ถ้ามีเงินแจกจ่ายเขาก็ จะเลือกผู้นั้นด้วยความเต็มใจ				

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่ เห็นด้วย	ไม่ เห็นด้วย อย่างยิ่ง
7. ดิเรกทำงานหนักมาตลอดปี เขามักพักผ่อนโดยการ ทำสวนครัว				
8. สัมพลเรียนจบ ป.7 มีฐานะร่ำรวยมาก แต่เขายังใช้ เวลาตอนกลางวันไปเรียนหนังสืออยู่เสมอ				
9. นิตนัดกับเพื่อนจะไปเที่ยวต่างจังหวัดกัน แต่มาทราบ ทีหลังว่าตรงกับวันทำบุญที่บ้าน เขาจึงเปลี่ยนใจอยู่บ้าน				
10. สัมบูรณ์เชื่อว่าผู้ขายไทยทุกคน ควรบวชก่อนแต่งงาน				
11. นิพนธ์คิดว่า การปฏิบัติตามคำสอนทางศาสนาไม่ สามารถทำให้มีความสุขได้ในสังคมปัจจุบัน				
12. เมื่อมีงานทอดกฐินที่วัด โสภางจะหยุดขายของและ ไปช่วยด้วยความเต็มใจทุกครั้ง				
13. มีผู้นำวิทยุหนีภาษีมาขายให้ยุพาในราคาถูกกว่า ท้องตลาด ซึ่งยุพาต้องการมานานแล้ว เขาจึง ดีใจ และรับซื้อไว้				
14. ถาวรเป็นคนจน เขาพบเงินจำนวนมาก เขาได้ นำเงินจำนวนนั้นไปมอบให้เจ้าหน้าที่ตำรวจ				
15. วิไลคิดว่า คนที่เรียนจบชั้นสูง ๆ เมื่อเข้าทำงาน แล้ว ไม่จำเป็นต้องค้นหาความรู้อีก				
16. เมื่อสุพรรณวัย เขามักจะซื้อยาที่ร้านใกล้บ้าน มากินเสมอ				

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่ เห็นด้วย	ไม่ เห็นด้วย อย่างยิ่ง
17. อุเทนคิดว่าคนที่ฟังดนตรีไทยนั้นไม่ทันสมัย				
18. ชูทำงานรับจ้าง เขาชอบบริจาคเงินเพื่อการกุศลเป็น ประจำ				
19. สุรนคิดว่าผู้ที่ประกอบอาชีพโดยใช้แรงงานและ สติปัญญา มีศักดิ์ศรีไม่ต่อยกว่ากัน				
20. เกษมคิดว่า คนที่ร่างกายสมบูรณ์ ไม่จำเป็นต้องฮึดดา ป้องกันโรค				
21. ส้มข่อยอยากเป็นครูมาก เพราะจะได้มีโอกาสสอน เด็ก ให้เป็นพลเมืองดีของชาติ แต่เขารู้ตัวว่าสอบ แข่งขันสู้คนอื่นไม่ได้ เขาจึงยอมเสียเงินให้เจ้าหน้าที่ และเขาก็ได้เป็นครูตามต้องการ				
22. สัตต้องการสร้างบ้าน แต่ไม่ร่ำคาแพง เขาจึงสอบ ตัดไม้ไผ่มาสร้างบ้านเอง				
23. ปานกับปิ่นเป็นเพื่อนกัน ปิ่นเรียนอ่อน เมื่อถึงวันสอบ ปานกลัวปิ่นจะสอบตก เขาจึงแอบให้คัตลอกคำตอบ ของตน				
24. ทรงกลดยอมทำตามข้อตกลงของส่วนรวม ทั้งที่ไม่ ตรงกับความคิดเห็นของตน				
25. ขำรีบเดินทางไปทำธุระ บังเอิญเขาเห็นสะพานชำรุด เขาจึงหยุดซ่อมสะพานก่อนจะไป				

ตอนที่ 3

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ ในแต่ละข้อมีคำตอบให้เลือก 5 ตัวเลือก คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ก่อนตอบโปรดอ่านข้อความในแต่ละข้ออย่างละเอียด แล้วพิจารณาว่าท่านมีความรู้สึกหรือเคยปฏิบัติต่อสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ได้อย่างไร แล้วเลือกตอบตรงกับความรู้สึกของท่าน โดยทำเครื่องหมายถูก (✓) ลงในช่องตัวเลือกด้านหลัง

นักศึกษาที่มีความรู้สึกหรือเคยปฏิบัติต่อสิ่งต่าง ๆ ต่อไปนี้อย่างไร

ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ข้าพเจ้ามีโอกาสตัดสินใจในการเลือกอาชีพด้วยตนเอง					
2. ข้าพเจ้ารู้สึกว่าชีวิตนี้มีความหมาย					
✓ 3. บิดามารดา เป็นอุปสรรคของข้าพเจ้าในการคบเพื่อน					
✓ 4. ข้าพเจ้าสามารถคุยกับคนทั่วไปได้ด้วยความสะดวกสบายใจ					
✓ 5. เมื่อออกไปพูดหน้าชั้นข้าพเจ้ารู้สึกประหม่า					
✓ 6. เมื่อข้าพเจ้าตัดสินใจทำอะไรไปแล้วมักจะมีความกังวลใจทีหลัง					
7. ข้าพเจ้าปฏิบัติตามคำสอนของคำสอนด้วยความศรัทธา					
8. เมื่อรับรื้อนข้าพเจ้ามักจะทำอะไรผิดพลาดบ่อย					
✓ 9. ข้าพเจ้าพอใจในบุคลิกภาพของตนเอง					
10. เมื่อได้รับมอบหมายให้ทำงาน ข้าพเจ้าจะทำอย่าง เต็มความสามารถ					
11. ข้าพเจ้ารู้สึกน้อยใจที่เกิดมามีชีวิตไม่สุขสบายเท่าเพื่อน ๆ					
✓ 12. เมื่อมีการโต้แย้งในที่ประชุม ข้าพเจ้าสามารถพูดแสดง เหตุผลได้เป็นอย่างดี					

ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
13. ข้าพเจ้าไม่กล้าคุยกับคนอื่นถึงความเป็นอยู่ทางบ้าน					
14. ข้าพเจ้ามักเปลี่ยนความตั้งใจในการทำงานบ่อย ๆ					
15. ข้าพเจ้าพอใจในชีวิตของข้าพเจ้า					
16. เมื่อตีใจมากข้าพเจ้ามักทำอะไรไม่ค่อยถูก					
✓ 17. ข้าพเจ้ารู้สึกไม่สบายใจ เมื่อมีคนวิพากษ์วิจารณ์ข้าพเจ้า					
18. ข้าพเจ้ามักจะเลิกการทำงาน เพราะคิดว่าตนไม่มีความสามารถเพียงพอ					
19. ข้าพเจ้าคิดว่าคนจนถึงจะดีขึ้นอย่างไรก็หาความสู้ไม่ได้					
✓ 20. ข้าพเจ้ารู้สึกไม่สบายใจเมื่อเพื่อนมีบางอย่างเหมือนข้าพเจ้า					
21. ข้าพเจ้ามักเลิกในสิ่งที่ต้องการทำเมื่อพบกับความยุ่งยาก					
✓ 22. ข้าพเจ้ารู้สึกว่าเพื่อน ๆ คบข้าพเจ้าด้วยความจริงใจ					
23. ข้าพเจ้าน้อยใจในตัวเองที่เรียนไม่เก่ง					
✓ 24. ข้าพเจ้าชอบแยกตัวออกจากกลุ่มเพื่อนไปอยู่คนเดียว					
✓ 25. เมื่อมีการถกเถียงกับเพื่อน ข้าพเจ้าจะเก็บมาคิดและไม่สบายใจเป็นเวลานาน					
26. ข้าพเจ้ารู้สึกหงุดหงิดใจโดยไม่ทราบสาเหตุ					
✓ 27. ข้าพเจ้ารู้สึกอึดอัดใจในการอยู่ร่วมกับคนหมู่มาก					
28. ข้าพเจ้ารู้สึกว่าหาความจริงใจจากคนในสังคมไม่ได้เลย					
29. เมื่อใกล้จะถึงวันสอบข้าพเจ้าคิดมากจนนอนไม่ค่อยหลับ					
30. ข้าพเจ้ารู้สึกว่าเพื่อน ๆ เอาเปรียบข้าพเจ้า					

ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
✓31. เพื่อนเป็นสาเหตุให้การเรียนของข้าพเจ้าน่าเบื่อ					
✓32. ข้าพเจ้ารู้สึกว่าครูส่วนใหญ่ไม่ให้ความยุติธรรม					
✓33. ข้าพเจ้ารู้สึกสนุกสนานในการเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่ม					
34. ข้าพเจ้าสามารถหาเรื่องมาคุยกับบุคคลอื่นได้ง่าย					
35. ข้าพเจ้ารู้สึกภูมิใจที่ไม่สามารถทำให้ใคร ๆ รัก					
36. เพื่อน ๆ ชอบเลือกให้ข้าพเจ้าเข้าร่วมกลุ่มทำงานด้วย					
37. ข้าพเจ้าชอบแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ร่วมกับเพื่อน ๆ					
✓38. ข้าพเจ้าไม่ชอบอยู่ร่วมกับบุคคลในครอบครัว					
39. ข้าพเจ้าทำตัวเข้ากับเพื่อน ๆ ได้ยาก					
40. ข้าพเจ้ามักจะลังเลในการตัดสินใจ					

ภาคผนวก ข .

คำอธิบายจำแนกของแบบสอบถามวัดมโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดี

และ

แบบสอบถามวัดการปรับตัว

ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ $t = 1.648$ ขึ้นไป เป็นรายชื่อของแบบสอบถามวัดมโนทัศน์เกี่ยวกับความเ
พลเมืองดี และแบบสอบถามวัดการปรับตัว

แบบสอบถามวัดมโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดี

ข้อ	ค่า t	ข้อ	ค่า t	ข้อ	ค่า t	ข้อ	ค่า t	ข้อ	ค่า t
1 [#]	2.63**	6 [#]	4.15**	11 [#]	3.95**	16 [#]	3.24**	21 [#]	2.29
2	3.27**	7	2.31	12	1.71	17 [#]	1.86	22 [#]	1.79
3	2.81**	8	2.19	13 [#]	2.30	18	3.20**	23 [#]	3.21**
4	3.65**	9	2.30	14	2.13	19	2.44**	24	2.47**
5	2.30	10	2.25	15 [#]	3.13**	20 [#]	3.11**	25	2.85**

แบบสอบถามวัดการปรับตัว

ข้อ	ค่า t	ข้อ	ค่า t	ข้อ	ค่า t	ข้อ	ค่า t	ข้อ	ค่า t
1	1.80	9	2.14	17 [#]	1.84	25 [#]	3.37**	33	4.28**
2	2.30	10	1.99	18 [#]	5.93**	26 [#]	2.90**	34	4.37**
3 [#]	1.79	11 [#]	11.14**	19 [#]	4.25**	27 [#]	2.56**	35 [#]	4.20**
4	1.98	12	2.81**	20 [#]	9.10**	28 [#]	3.15**	36	3.38**
5 [#]	1.86	13 [#]	4.52**	21 [#]	10.86**	29 [#]	7.14**	37	3.52**
6 [#]	4.12**	14 [#]	2.68**	22	2.04	30 [#]	2.46**	38 [#]	2.23
7	2.12	15	2.25	23 [#]	5.38**	31 [#]	2.20	39 [#]	3.34**
8 [#]	3.02**	16 [#]	1.94	24 [#]	4.41**	32 [#]	2.27	40 [#]	6.26**

= ข้อความเชิงนิเสธ

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

มโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีและการปรับตัวของนักศึกษาผู้ใหญ่ ระดับ 4
ในเขตการศึกษา 3

บทคัดย่อ

ของ

ลำยอง ห้วยจันทร์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

มกราคม 2525

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างมโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีและการปรับตัว และเพื่อศึกษาเปรียบเทียบมโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีและการปรับตัวของนักศึกษา กับตัวแปรด้าน เพศ เชื้อชาติ ภูมิภาค และสถานภาพอาชีพ กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักศึกษาผู้ใหญ่ระดับ 4 สังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ ปีการศึกษา 2524 ในเขตการศึกษา 3 จำนวน 340 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบสอบถามวัดมโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีและแบบสอบถามวัดการปรับตัว วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product-Moment Correlation Coefficient) และการทดสอบค่าที (t-test) ผลการวิจัยปรากฏว่า มโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีและการปรับตัว มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อเปรียบเทียบมโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีกับตัวแปรด้านเพศ เชื้อชาติ ภูมิภาค และสถานภาพอาชีพ พบว่า นักศึกษาชาย และหญิง และนักศึกษาที่มีอาชีพและไม่มีอาชีพมโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนนักศึกษาเชื้อชาติไทยและเชื้อชาติจีน และนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาอยู่ภายในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล มีมโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อเปรียบเทียบการปรับตัวกับตัวแปรด้านเพศ เชื้อชาติ ภูมิภาค และสถานภาพอาชีพ พบว่า นักศึกษาชายและหญิง นักศึกษาเชื้อชาติไทยและเชื้อชาติจีน และนักศึกษาที่มีอาชีพและไม่มีอาชีพ มีการปรับตัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาอยู่ภายในเขตเทศบาลและภายนอกเขตเทศบาล มีการปรับตัวแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

THE CONCEPT OF CITIZENSHIP AND ADJUSTMENT OF LEVEL 4
ADULT EDUCATION STUDENTS IN EDUCATIONAL REGION 3

AN ABSTRACT

BY

SAYAN CHAUYJAN

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree
at Srinakharinwirot University

January 1982

The purposes of this study were to find the relationship between the concept of citizenship and adjustment of adult education students, and to compare the concept of their citizenship and adjustment to their different backgrounds: sex, race, residential area and occupation. A sample of 340 level IV adult education students in Educational Region III in the academic year 1981 under the Department of Non-Formal Education, Ministry of Education, were randomly selected. The instruments used in collecting the data were questionnaires related to citizenship and adjustment. The data were computed and analyzed by using Pearson Product-Moment Correlation Coefficient and t-test.

The results were as follows: The concept of citizenship and adjustment were positively related at the .01 level. When the concept of citizenship was compared with sex, race, residential area, and occupation, the results showed that the male and female students, the students with occupation and students without occupation were different significantly. For the students of Thai and Chinese races and the students living in and outside the municipal area the results were not different significantly. When the Adjustment was compared with sex, race, residential area, and occupation, the results showed that the male and female students, the students of Thai and Chinese races, and the students with and without occupation were different significantly. For the students living in and outside the municipal area the results were different significantly.